

Hind 19 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Positivel:
Suntribe
Vanilla Ninja

AHHA! TEADUS!
Parimad
emad!

<http://kommikas.kalev.ee/healaps/>

9 771406 344067

Võitudest ja kaotustest

Selles numbris on üsna palju juttu Eurovisiooni lauluvõistlusest, kuna ilmselt just teie vanuses hääletajad, armsad lugejad, valisid sellele suurvõistlusele meie seekordse esindaja. Meie küsitlusele vastanud 9 – 13-aastaste seas hääletas enamjagu Suntribe'i poolt, ning nii mõnigi tunnistas, et kasutas hääle andmiseks ka ema ja/või isa mobiiltelefoni. Oleks ikka vahva küll, kui meie tüdrukud saaksid võidu, nagu paljud ennustasid, kuid paha poleks ka 3. – 5. kohale jäämine, mida pakkus välja neli muusikasõpra. Üks tüdruk kirjutas, et kõige õiglasem oleks asi siis, kui Vanilla Ninja võidaks esikoha ja Suntribe tuleks teiseks.

Minul oli au kuuluda esimesse eurolaulu seltskonda, kes esindas Eestit 1994.

aasta! Dublinis: kirjutasin teksti Ivar Musta laulule "Nagu merelaine", mida laulis Silvi Vrait. Oi, millised kired lõomasid enne lirimaale sõitu! Ajalehtedes arutati üksipulgi nii meie laulu võiduvõimalusi kui ka Silvi esinemiskostüüme: isegi merevaigust nõõbid võeti luubi alla. Uuriti ka välismaiste kihlvedude tabeleid – oh seda rõõmu, kui meile ennustati esimest, kolmandat või viiendat kohta! Lirimaa pealinna jõudes sattusime ajakirjanike risttule alla – inglise filoloogist Silviga oli neil märksa mõnusam vestelda kui mõne ainult oma emakeelt oskava lauljaga. Tee võidule näis olevat roosiline!

Kuid olgu moes mistahes stiilid-laadid, **eurolaulude reastamine on ikka oma-moodi salateadus:** vahel hinnatakse sügavamaid teemasid, voogavaid meloodiaid ja küpsemaid esitajaid (nagu seda oli Silvi), vahel noori ja temperamentseid bände, vahel rahvuslikku omapära. Meil polnud tollal ei esinemis- ega

ka reklaamimiskogemusi: vaatasime, suud-silmad pärani, kuidas soomlannad kihutasid koos mustanahaliste noormeestega mööda linna ringi üüritud luksusautos, mida ehtis nende laulu nimi, imetlesime kaunist Küprose lauljat, kes seisis kontserti jälgides uhkelt nagu jumalanna, kleit kaelusest allääreni pärlitega kaetud... "Green room" – saal, kus muusikud oma etteastet (ja hiljem tulemusi) ootasid, oli tegelikult siniseks maalitud, ning kõik esinejad vestlesid omavahel sõbralikult, ning küllap lootis igaüks, et tema see võitja ikka on. Meiegi ootasime vähemasti kolmandat kohta: lubasin sõpradele-sugulastele, et kui kaamera eestlasi näitab, siis pilgutan neile silma. Aga... ei tulnud oodatud kümneliisi, kaheteistkümnest punktist kõnelemata! Midagi oli nagu valesti... Saalis lehvits üks ergutav sinimustvalge – seda hoidis lirimaa eestlane Peeter, sest ajad olid meil veel vaeses ja kodumaistel fännidel polnud võimalik Dublinisse reisida. Kohe, kohe pidid võidupunktid tulema – aga võta näpust! saime kokku vaid kaks punkti! Kui lavale kutsuti võidukad iirlased Paul Harrington ja Charlie McGettigan, tagasihoidlikes teksades mitte just poisias lauljad, siis oli meil esialgu raske "Rock 'n Rolli lastele" kaasa rõõmustada... Oli kurb, oli häbi... Küproslanna Evridiki potsatas pettunult toolile – ja kõrinal lendasid hõbepärlid ta kleidi küljest põrandale.

Meie lootused purunesid samasuguse klirinaaga.

Ivar Must pomises: "Nüüd ma tean, missugune peaks praegune eurolaul olema!"

Ja tal oli õigus: möödus mõni aasta, ning juba laulsidki Tanel Padar ja Dave Benton võidukaks Ivar Musta-Maian Kärmase "Everybody".

Tänavuste võistluslaulude seas on üsna palju selliseid tõsisemaid tundelaule nagu Ivari esimene eurolaul, kuid ka üksjagu särsakaid nooruslikke rütmilugusid. Mis "läheb peale" seekord? Lauluvõistlust ei saa mööda nagu sporditulemusi, et võidab kõige väledam, kõige valjema häälega või kõige kauem laulda jaksav bänd... Igatahes hoiame oma tüdrukutele päkka!

Et eksitusi võib juhtuda peenemateski kohtades, seda näitab Dublini võistluse kaelasilt, kus teksti autorile on antud helilooja tiitel...

Leelo Tungal,
Hea Lapse toimetaja

Kes-Mis-Kus?

Nr 5/2005

lk 21

3. Kehralaste emaluulet
4. Oma sulega
5. Sten Roosi võistluselt
6. Anderseni tegelasi
7. Arvutirolidest
9. Sten Roosi võistluselt
10. Nukkvõll.
Masinamaalingud
11. Uudised
12. Eurovisiooni-test
13. Naeru-uss
14. Suksu-lugu
15. Mustkunst
16. Koolimullid
17. Saare mängu. Muinas-Julle.
18. Kunstikalender. Meisterdamist.
19. AHHA, KEVAd!
21. Suntribe'i poster
22. Vanilla Ninja poster
25. Kirjanurk
27. Osseedi lapsed Haapsalus
28. Ristsõna
29. IDO tantsuvõistlus
30. OKE!
31. Ema mängib!
33. Suur vahetund
34. Barbindus
35. Koomiks
36. Laulame-loeme!
37. Lowry vastab fännidele
38. Parimad loomaemad
40. Järgehoidja
41. Suntribe on pop!
42. Kunagine kirjalaps Erika
43. Lego-uudised

lk 6

lk 7

lk 19

lk 38

lk 14

Südamlik emadepäevatervitus kõigi sõprade ja sugulaste emadele, vanaemadele ja vanavanaemadele!

Slaid: Indrek Sell

...
Ema on nii kallis –
kudus meile sallid.
Tuli talv, oli külm...
Emal rõõmust säras silm!

Laur Kipper

...
Mu ema on tubli ja hea,
seda ma kindlat tean
Ma taevast tähed alla toon
ja kirjutan tast kauni loo.

Kelli Põlendik

...
Ema on mul väga hea,
seda mina ammu tean.
Temale ma lilli kannan
ja siis kalli-kalli annan.

Klaarika Urva

...
Oled alati hea, ema!
Seda tahan olla ka mina.
Sa oled nii hea ja kena!
Soovin õnne ja rõõmu täna.

Anni Karu

...
Ema armas minule,
aitab alati, kui vaja.
Ütleks tänu temale,
kallised teeks üle saja.
Ema on töökas ja näeb vaeva.
Soovin talle head emadepäeva!

Merili Kamm

...
Ema on nii kallis mulle!
Tema aitab ikka jälle,
alati mind rahustab,
õppima mind kohustab.

Mari Klesment

**Täname
Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali
ja Hasartmängu-
maksufondi**

Kassike

Kassike on armas
ja ka väga kärmas.

Ta mängib, jookseb, hüppab
ja vaase maha lükkab,

aga see ei ole paha,
sest ta tegelt nii ei taha.

Sest kassike on kärmas
ja ka väga armas!

Väike ja suur

Mis ühele väike, see teisele suur,
mis ühele päike, see teisele kuu

See võib olla väike puu –
oravale on ta suur.

Elevandile on puu väike,
sest ta ise on suur kui päike.

See võib olla maja,
võib ka olla kaja.

Maja
on rikkale väike,
aga vaesele on ta suur.

Kaja
on rikkale mõttetus tilluke,
aga vaesele päikesekilluke.

EVA SIKEMÄE Metsakasti külast

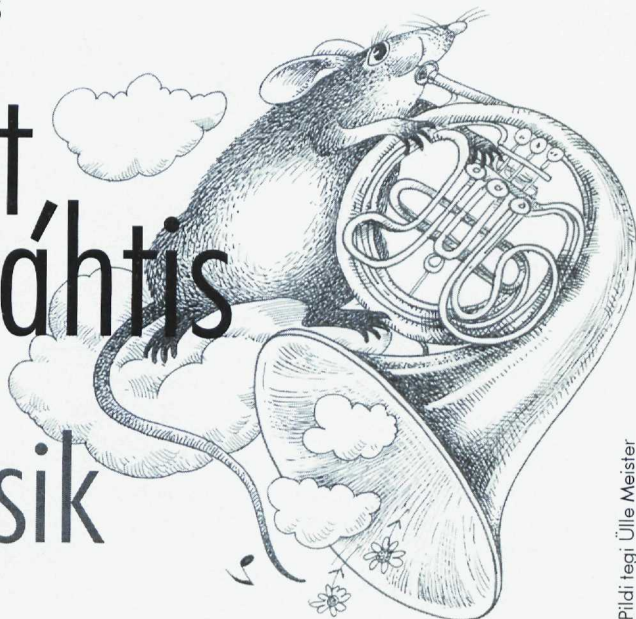
Tere, Hea Laps!
Minu nimi on Eva Sikemäe, olen
12-aastane ja elan Metsakasti külas.
Saadan teile mõned oma luuletused.

Kevad ja suvi

Kevad sai oma õigused,
suvi sai oma õigused.
Kevad pani kasvama rohu,
suvi pani õitsema lilled.
Kevad lõunamaalt linnud tagasi tõi,
suvi päikese särama löi.
Kevadine päike tegi soojaks ilma,
suvine päike küttis soojaks mere külma.

Rott, kes tähtis olla muusik

Pildi tegi Ülle Meister

Rott Rotiste, pärit Rottlandist, Ratesburgist, endast väga heal arvamusel, elas Jõhvis ühe tore pere-konna juures. Oma päevad sisustas ta tavaliselt maiustuste pugimisega (mida tema arvates talle kunagi piisavalt palju ei antud), oma sõbra arvutihiirega internetis surfates, telekat vaadates ning päeva lõpul, kui kõik teised pereliikmed koju jõudsid, ohkides ja ähkides neile uksele vastu minnes ning nurisedes, kui palju tööd tema ikka tegema peab ja kuidas talle selle eest piisavalt ei tasuta.

Ühel teispäeval õhtul (või vähemalt alguses näis see täiesti tavapärasena), kui kogu pere oli juba koju jõudnud ning Rott oma igapäevase nutulaulu lõpetanud, hakati telekat vaatama. Kõigepealt tuli muidugi pult Rotilt kätte saada, kuna ta ei mõelnudki seda teistele loovutada, vaid tahtis Cartoon Networkilt oma multikaid vaadata, kuigi ta ei saanud neist niikuinii aru, sest need olid ingliskeelsed. Kui lõpuks rahu maa peale saadi (Rotile oli järgmiseks päevaks lubatud osta tervelt kaks kotitait rosinakomme, tema erilisi lemmikuid), algaski telekas kontsert, mida kõik näha tahtsid. Niipea, kui orkester avamängu alustas, oli Rott kui kivistunud.

“Kui ilusad ja läikivad asjad ja teevad häält ka!” mõles ta. Rott imetles kogu kontserdi aja neid “läikivaid asju”, mille nimetus ta veel ei teadnud. Kui lõpuks kõik läbi sai, hakkas Rott jalamaid neid asju endale tahtma. Terve õhtu käis selle pärast üks kõva kisa. Oli kuulda nii vingumist, halinat kui ka nuttu, kuid kui ikka ei saa, siis ei saa...

Rotile üritati selgeks teha, et esiteks õpitakse ühte pilli ja kui see selge, siis soovib korral ka teist, aga kindlasti mitte tervet orkestrit korraga. Lisaks peab õppima veel ka noodikirja tundma. Aga mis korra juba Rotil peab kummitama hakkas, sellest nii naljalt lahti ei saa. Kui lõpuks õnnestus suure surmaga Rott voodisse saada, kostis toast veel tükk aega vihast pominat, mis lõpuks asendus valjude ja – võib isegi tunnistada, et natuke musikaalsete norsetega.

Järgmise päeva hommikul kommikausi juurde timberdades pobises Rott endamisi: “Muusikakool, päh, mina saan ise kõik selgeks! Pole mulle vaja neid kurje õpetajaid! Nad ei märka nagunii minu suurt annet! Ja see “koodivili” – või mismoodi nimetati neid pisikesi palle triibulisel lehel? – kellele seda veel vaja on? Viilulõõmed... ma ei saa aru, miks peaks keegi tahtma üldse oma viilulit lukku keerata! Noodijooned... mina peksin kõik oma noodid puhtaks, siis ei jätaks nad enam mingeid jooni. Päh, sama rumalad nagu kassid!”

Siis otsustas Rott, et hakkab omal käel pille õppima ja tal ei ole vaja kellegi abi.

Nii ta siis hakkaski proovima. Iga päev vantsis Rott juba hommikul kohalikku muusikakooli, et seal pille proovida, aga keeldus täielikult mingi õpetuse vastuvõtmisest. Uhkus oli tal suur, seda võib öelda, aga arukesega polnud just eriti hiilata.

Algust tegi Rott klaveriga, aga selle klahvide peal sibamine võttis tal väga kiiresti võhma välja. Järgmiseks võttis noor maestro flöödi, aga seda meeldis talle rohkem kõrreana kasutada, kui ta limonaadi jõi.

Siis avastas Rott tuuba, mis paistis teiste pillide keskelt oma suurusega hästi välja. Ainus mure oli aga see, et pill oli Roti jaoks liiga suur. Talle meeldis selle sees rohkem liugu lasta. Pärast tuubat uuris ta trumme, aga pisike Rott ei suurnud nendel eriti mingit heli tekitada, kuna tema sabalöögis polnud piisavalt jõudu. Rott mõtles, et peaks rohkem putru sööma ja siis ehk pöördub ta selle pilli juurde tagasi. Aga see jäi ka viimaseks korra, kui ta seda arvas, sest hetke pärast pillas ta trummipulgaga oma väikese jala peale ning asus kirudes muud pilli otsima.

Ühel järjekordsel hommikul, kui Rott oli juba lootust kaotamas, otsustas ta veel viimast korda üritada, jälle vantsis ta muusikakooli ning hakkas pilliruumis endale sobivat instrumenti otsima. Pärast tunnipikkust kasutatud tööd istus Rott maha, võttis taskust oma rosinakommi koti ja hakkas kurvalt nosima.

“Miks mina endale sobivat pilli ei leia? Küll ma siis sellele kõrvalmaja rotinirule näitaksin! Tema keksleb kogu aeg oma maalidega minu ees ja räägib, kui hästi ta ikka joonistada oskab. Endal näeb rosinakomm kassi moodi välja, aga ikkagi. Mina tahan endale pilli!”

Vihaga viskas Rott oma kommikoti vastu kappi, mis seinale ääres seisis. Kapiuks vajus lahti ning Roti silmad läksid suureks: “Just seda ma tahangi!”

Kapis oli üksainuke läikiv pill – metsasarv. See meeldis Rotile nii väga, et ta istus muusikakoolis kuni selle sulgemiseni ja mängis. Lõpuks võttis ta pilli isegi koju kaasa.

Nii hakkaski Rott metsasarve mängima. Alguses ei võinud seda küll mänguks nimetada, aga ajapikku hakkas nendest üksikutest nootidest ka mõni viisijupp kujunema.

“Rõõmus ja rõngas – just selline nagu mulle meeldib!” ütles Rott lõpetuseks iga-ühel, kes viitsis tema lõpmatuid jutte metsasarvest ja selle ajaloo kuulata. Ja kunagi ei tohtinud keegi öelda, et ta pole midagi kuulnud virtuoosset sarvemängijast Rotist, sest sel juhul pidi see küll üks väga võhiklik ja muusikakauge inimene olema. Ega keegi seda eriti väitma kippunudki, sest olid rahul Roti visadusega, mis jonnakuse kaudu sihile viis.

Ja nii see lugu siis nüüd lõpebki!

Laura Raag
Jõhvi Gümnaasiumi
7B klassist

Evelin Teras, (14a) Aidu Raamatukogu

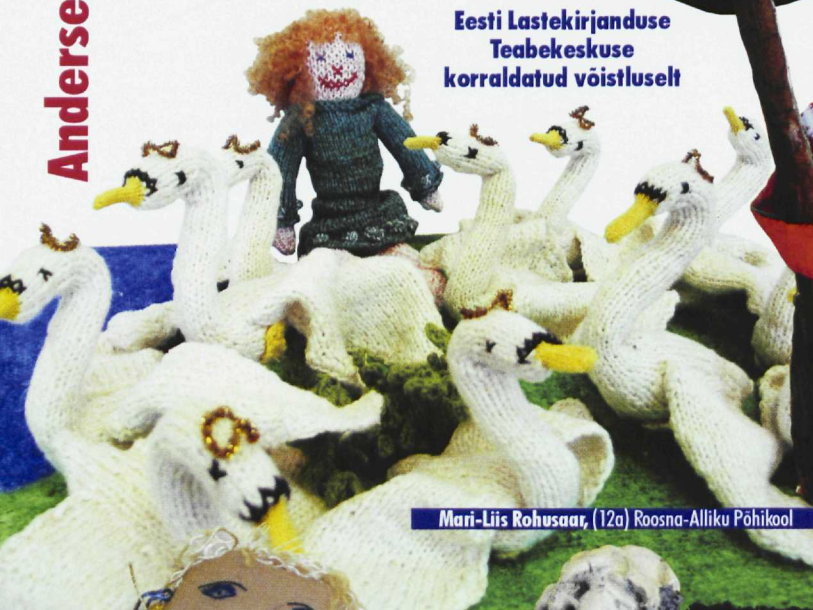

Maris Mereleid, (1b)

Silva Pannik, (11a) Saverna Põhikool

Sigrid Lohk, (9a) Inglise L-A

Eesti Lastekirjanduse Teabekeskuse korraldatud võistluselt

Mari-Liis Rohusaar, (12a) Roosna-Alliku Põhikool

Mart Gross, (9a) Käru Põhikool

Kristina Varul, (11a) Saverna Põhikool

Muinasjuttegelaste karussell, Neeme Alakool

Alviine Tohver, (IVkl) Lüganuse Keskool

IV klassi ühistöö, Turba Gümnaasium

Kristiina Halop, (10a) Keila Alakool

Kea Pank, (12a) Lihula Muusika- ja Kunstikool

Arvuti!

Logitech WingMan Formula Force GP

Sain oma esimese arvuti 8 aastat tagasi ja siis kasutasin seda peamiselt mängimiseks. Peale kooli ei teinud ma muud kui istusin raali taga ja juhtisin kuningriiki, lõin väravaid Portugalile või sõitsin rajarekordeid. Üle kõige meeldisidki mulle automängud. Eriti põnev oli sõpradega võidu kihutada. Nüüd olen 22 aastat vana ja arvutist on saanud töövahend. Vahetevahel leian siiski mõne vaba hetke, et mõni kiirem katseaeg teha. Viimasel ajal juhtub aga sageli nii, et ohverdada terve nädalavahetuse rallimängu mängides. Miks? Paar kuud tagasi proovisin poes arvutirooli. Kogemus oli sedavõrd vapustav, et muretsesin mõni nädal hiljem ka endale koju arvutirooli. Nüüd ei mõista ma enam, kuidas sain varem sellelaadseid mängida.

Mängud muutuvad pidevalt keerulisemaks ning realistlikumaks, lihtsamalt öeldes – nad on täpselt nagu päris. Detaile on mängus niivõrd palju, et nende jälgimine on äärmiselt raske, kui mitte öelda võimatu. Pilti näeb monitorist ja heli kuuleb kõlaritest. Tees peituvatest konarustest, lahtisest kruusast või kivikamakatest annab tunda aga vibratsiooniga arvutirool. Tavalise autoga sõites ei seisa rool ka kunagi paigal, vaid käitub vastavalt teeoludele.

Osa rallimänge on juba nii reaalsed, et ilma arvutiroolita on neid pea võimatu mängida. Selliseid mänge nimetatakse simulaatoriteks. Minu suureks lemmikuks on Richrd Burns Rally (RBR). Mäng on saanud nime kuulsa briti rallisõitja järgi. Viimane osales ka ise mängu valmistamise juures. Tänu sellele on kõik piasjad lihvitud viimse täpsuseni. Eriti positiivne on selle suurepärase mängu suhteliselt madal hind. Nagu kõikide arvutimängude puhul, on mõistlik enne mängu ostmist selle demoversiooni proovida, mida saab tasuta internetist allalaadida. Nii on lihtne hilisemat võimalikku pettumust vältida. Kui mina selle mängu endale

Tunne ennast tõelise rallisõitjana!

Olen nüüd uuesti selle mängu enda jaoks avastanud.

kunagi muretsesin, ei olnud mul veel arvutirooli. Harjutasin päris tükk aega, enne kui sõitmisega hakkama sain. Mingiks hetkeks ammendas RBR ennast ning jäi riulile tolmuma. Seda kuni päevani, mil ühendasin oma arvuti rooliga. Olen nüüd uuesti selle mängu enda jaoks avastanud. Ja nagu alguses juba mainisin, on minust saanud tõeline rallimängu fänn. Arvan, et ma ei tudine sellest veel niipea.

Mida tuleks arvutirooli ostes tähele panna?

Kuna arvutirooliga on palju parem automänge mängida kui klaviatuuriga, siis jul-

Arvuti!

gen väita, et kõik roolid on head. Et roolidest paremat aimu saada, kirjutan lahti põhiomadused, mida tuleks arvutirooli valides silmas pidada.

Pedaalid. Roolil on enamasti kaasas ka pedaalid – gaas ja pidur. Mõnedel arvutiroolidel võivad pedaalid komplektist ka puududa. Sellisel juhul töötavad gaas ja pidur roolil olevatele nuppudele vajutades. Kui sõidad nagunii koguaeg, gaas põhjas, siis on selline arvutirool täiesti OK.

Vibratsioon. Rool väriseb või liigub vastavalt teeoludele. Kui sõita läbi augu, siis annab rool sellest jõnksuga tunda. Kurvi sõites muutub näiteks rool jäigemaks. Vibratsioon on üks oluline omadus arvutirooli juures, see annab mängule väga palju juurde. Tekib selline tunne, nagu sõidaksid päris ralliautoga. Mida tugevam ja täpsem on värin, seda parem.

Mugavus. Väga oluline on, et rooli oleks mugav keerata. Roolil on ka lisanupud, kust saab näiteks autot käima või tulesid põlema panna. Enter IT-Marketis on kõik tooted lahtiselt riulil, seega saab enne otsustamist tooteid katsuda ja proovida.

Logitech Vibration Feedback

Materjalid. Kuigi rooli sisse vaadata ei saa, on kallimad arvutirooli komplektid teadagi valmistatud kvaliteetsematest ja tugevamatest materjalidest. Seega peaksid need kauem vastu pidama. Minul endal on kodus hinnalt keskmine arvutirool ning siiani on see töötanud laitmatult.

■ **Logitech Vibration Feedback.** (600krooni) Taskukohase hinnaga arvutirool. Kui palju raha rooli ostuks kulutada ei saa või ei taha, siis võib julgelt selle komplekti kasuks otsustada. Kõik, mis vaja, on olemas.

■ **Logitech WingMan Formula Force GP** (990krooni). Keskmine hinnaklass. Ütleksin, et kuldne kesktee.

■ **Logitech MOMO Racing Force** (1950krooni). Tõeline tippklass. Valmistatud koostöös kuulsu sportroolide ja valuveldede tootja MOMO'ga.

Logitech MOMO Racing Force

Kuidas kasutada arvutit nii, et vanemate käest riielda ei saaks.

Panen kirja ainult mõned üldised soovitusused, mida jälgida tuleks.

■ Kui arvuti ei ole päris Sinu oma, siis tuleb selle kasutamiseks omanikult luba küsida. Eriti veel siis, kui arvuti juba töötab, sest pooleli võib olla mõni tähtis töö, mille kogemata rikkuda või kustutada võid.

■ Limpsipudel ja küpsis pane arvuti taga istudes ohutusse kaugusesse, kõige parem, kui sa arvuti läheduses üldse ei sööks ega jooks, sest kui jook peaks ümber minema, võib see arvuti korralikult nässu keerata. Isegi toidupuru võib klaviatuurile halvasti mõjuda.

■ Katsu ekraanile näpujälgi mitte jätta, sest rasvased plekid pole lihtsalt ilusad.

■ Ära tõmba arvutisse suvalisi programme, mida sul vaja pole ja mida sa ei tunne. Need teevad arvuti aeglaseks või lausa suretavad välja. Populaarne on muusika ja filmide allalaadimine, kuid sellega tasub äärmiselt ettevaatlik olla, kuna kurjamid peidavad igasuguseid koledaid asju muusika ja filmide sisse. Internetis kolades tuleks üldse olla ettevaatlik. Näiteks tasuks vältida hüppikendele klikkamist.

■ Kui oled saanud e-meili tundmatult saatjalt ja meilile on lisatud veel mingi kahtlane fail ka, siis kõige õigem oleks see kiri lihtsalt ära kustutada, sest tegemist võib olla mõne viirusega. Viirused liiguvad ka MSN-i teel, nii et kui sõber saadab sulle midagi, siis alati küsi, mida ta sulle saadab. Viirused on kavalad tegelased ja saadavad ennast sageli ka ise. Kui ise ei oska, siis lase emal või isal kindasti ka viirusetõrje arvutisse panna.

■ Sule alati arvuti korralikult Ära tõmba töötava arvuti juhett pistikust välja, sest see võib nii mõnedki olulised asjad hävitada. Veel võid meelde jätta, et äikese ajal ei tasuks arvutit sisse lülitada, veelgi parem, kui üldse kõik elektriseadmed vooluvõrgust välja võtad. Tuleta seda ka vanematele meelde.

Nupukeste eesmärk ei ole arvuti ees hirmu tekitada. Tegelikult on arvuti suhteliselt lollikindel masin, kui seda õigesti kasutada. Head klõbistamist ja klikkamist!

MUSTA BARETIGA TÜDRUK

Elas kord üks hip-hop tüdruk, kellel olid afropatsid ja kes kandis musta baretti. Ta oli väga rikkast perest. Nad elasid pilvelõhkuja 35. korrusel. Ühel päeval oli nende majas lift rikkis. Vanaema, kes elas kaugemal, nõudis just samal päeval, et lapselaps talle hamburgerit ja coca-colat tooks. Tüdruk oli isegi nõus minema, sest vanaema tegi talle kalleid kingitusi.

Kuna lift oli rikkis, hakkas tüdruk nätsu mäludes ja kõrvaklappidest musa kuulates trepist alla astuma. Tänavale jõudnud, sattus tema teele nahkühikonnas räppar. Ta ütles: "Jou, tsikk, teeme õige ühe tiiru tsikliga!"

Tüdruk oli kohe nõus.

Päev oli õhtusse jõudnud, aga tüdrukut ei kuskil. Ema helistas vanaemale. Vanaema oli nälgjast nii vihane, et ainult sõimas telefonitoru otsas. Ema helistas tüdruku mobiilile, aga mobla vastas ikka ja jälle, et mobiil, millele te helistate, on välja lülitatud või levipiirkonnast väljas.

Tüdruk aga lõbutses samal ajal tsiklimehega. Nad sõitsid ringi, rääkisid hevimeestega ja naersid. Tsiklipoiss sõi ühe valge tableti ja muutus ühtäkki väga imelikuks. Tüdruk ehmus ja küsis: "Kuule, kutt, miks sul on nii suured käed?"

"Et paremini tsiklit juhtida."

"Aga miks sul on nii suured kõrvad?"

"Et paremini musa kuulata."

"Miks sul on nii suured silmad?"

"Loll küsimus, et paremini näha, loomulikult."

"Aga miks sul on nii suured hambad?"

"Sa oled täitsa hea tots, sellepärast..."

Seda lauset ei jõudnud poiss lõpetada, sest üks tugev pikk mees haaras tal õlast:

"No nii, siin sa mul oled! Otsekohe koju, marss!" ütles ta kurjasti.

Sellest kihvtist poisist sai järsku arg poisike.

"Jah, isa," vastas poiss.

Poisi isa võttis noored džippi ja viis nad koju.

Vanemad olid üliõnnelikud, kui nende võsuke koju jõudis.

Sellest päevast peale muutis tüdruk end sajabrotsendiliselt. Ta viskas musta baretti nurka ja vahetas selle moodsama punase vastu välja. Ta õppis, õppis ja õppis, aitas vaeseid ja väeteid. Ja kui ta veel suureks pole saanud, kannab ta ikka punast baretti.

Kairit Krikk

KOOL

Kool on ikka tore koht!
Tore koht ja kole koht –
tore on ta siis,
kui päevikus on viis,
aga koledaks ta läks,
kui sul päevikus on kaks.
Kui tahad olla hea laps,
siis pead olema ka krapst!

Olen vahepeal jälle usinalt autosid, kiivreid, mootorrataid ja kõikvõimalikke muid asju värvanud... Jälle on kätte jõudnud aeg neid ka teile näidata.

Alustuseks vast jutustaksin teile ühe kiivri sünniloo.

Ühel ilusal päeval pöördus minu poole tunnustatud eesti tsiklisõitja ja teenekas motosportlane Harly Mägi. Harly sooviks oli üle värvida kiiver, millega ta äsja Soomes 160 kilomeetrit tunnis sõitva tsikli seljast maha oli kukkunud. Kuigi Harly olid sellest kukumisest kipsis nii jalg kui ka käsi, polnud kiiver eriti viga saanud. Shoei kiivrit ehtis vaid paar kriimu!

Kui hakkasin Harlyga rääkima sellest, millist kujundust või pilti ta oma kiivriks sooviks, siis ütles ta mulle vaid ühe lause: „Üllata mind!”

Naljakas oli aga see, et vennike oma kipsis käega kibeles praktiliselt järgmisel nädalal ja tahtis oma kiivrit juba kätte saada. Kui pärsin, et miks nii kiiresti, siis vastas ta mulle, et kiskus kipsi maha ning tahab sõitma minna...

Järgmisel päeval nägin teda tõstmas tsikliakut, mis teadupärast on suhteliselt kerge ja väike asi. Mees ei suutnud sellega oma nüüdsest siis juba kipsita käega toime tulla. Vaatasin teda akut maha pillamas ning küsisin, et kuidas ta sama käega näiteks pidurit vajutada ja gaasi keerata jõuab. Vastuseks ühmas midagi taolist, et küll jõuab...

Ruttasin koju ning hakkasin kiivrit kavandama. Avastasin peagi, et nädalaga ma seda valmis ei jõua, kuid ei teatanud seda talle. Helistasin alles reedel ning tunnistasin, et homseks ma küll seda kiivrit vamis ei jõua. Telefonitorust kostis seepeale valju vandumist, järgnes väike mõttepaus ja seejärel ütles tsiklimees: „Noh, ma saaksin oma teise kiivriga ka sõita, aga see pole mu peakuju

Maalingu eri

järgi ja on raske ja ebamugav...”

Minu küsimusele, miks niisama ratast katsetama minnes on üldse vaja mugavat kiivrit, tuli vastuseks järjekordne üllatuslik lause: „Nooh, ega ma lihtsalt katsetama lähegi. Lätis on ringrajavõistlused ja ma mõtlesin, et võtan osa!”

Kiiver ise sai lõpuks ilus lilleline ja teistest erinev ning on igalt poolt senini ainult kiita saanud.

Huvitavaid projekte on olnud teisigi: punane Chevrolet Camaro mille omanikuks on üks Ameerika autode entusiast ja fänn...

Omaniku soov oli, et joonistaksin kapotile naisterahva pildi. Soov iseenesest oli minu jaoks veidi liiga igav. Seega joonistasin kapotile ulmelises tugi toolis istuva naise. Kapott selle ulmeteemaga jäi üksi veidi liiga igavaks, seetõttu jätkasin pilti ka masina külgedele. Mootorratastest on töös olnud samuti paar naljakat projekti. Üheks eriliselt kummaliseks sooviks oli ühe mootorratta värvimine lehmalaiuliseks. See mustavalgekirju lehm sai nimeks Mäletseja ning põristab ringi Tallinnas. Teiseks projektiks oli mootorratta värvimine sinakates toonides. Taas kord üritasin lähendada projektile loominguliselt ja omapäraselt.

Sealjuures segasin tavapärasest graafilise tribali teemat tavapärase ruudulipuga. Naljakas oli aga see, et omaniku sooviks polnud mitte tavalised tumedad ja tagasihoidlikud toonid, vaid hoopis helesinised ja valged. Välja tuli midagi imelikku ja huvitavat, ent nagu piltidelt näha, ei sobi selle mootorratta omanik oma musta nahkkostüümi ja karmi ilmega selle masinaga eriti kokku.

Sellel aastal olen joonistanud kiivriks ekstreemseima näitena isegi tiibadega silmamuna.

Iga maalingu juurde võib rääkida loo selle tegemisest. Kui need lood aga kõigi nende kiivrite ja mootorrataste kõrvale ära rääkida, siis läheks pilt vaat et liigagi kirjuks. Seepärast vaadakegi siis parem pilt, sest üks pilt räägib ju ometigi rohkem kui tuhat sõna. Kellele siinsetest piltidest väheks jääb, see kõigu ära ka minu uuel koduleheküljel www.lauks.com

ANDERSENI AASTA KESTAB!

2. aprillil, Hans Christian Anderseni 200. sünniaastapäeval, toimus rohkesti pidustusi kõikjal üle terve maailma.

Foto: Teel Malsroos

Eesti Lastekirjanduse Teabekeskuse korraldatud Anderseni tegelaskujude meisterdamise konkursile saabus 662 imeilusat tööd 775 noorelt autorilt. Parimaks tunnistatud töö autor, 14-aastane **Ramil Halilov**. Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumi keraamikaringist, sõidab koos kahe tubli meisterdajaga Anderseni sünnilinna Odensesse. Auhindade vääriliseks tunnistati veel 40 töö autorid, kellest nii mõnegi looming rändab Anderseni muuseumi. Võistlustöödest koostatud valiknäitus läheb aga ringlesse mööda Eestit.

Ka **Sten Roosi muinasjutuvõistlusel**, mis tänavu toimus juba 13. korda, andis Taani Suursaatkond Eestis välja oma auhinna. **Laura Raag**, kelle võidutöö ilmub selles numbris, sai lisaks medalile preemiaks reisi suure muinasjutuvestja kodumaale. Et Eestis on palju noori andekaid muinasjutuvestjaid, sellest räägib töö, et tänavusele võistlusele saabus tublisti üle 400 muinasloo.

"Karjatüdruk ja korstnapühkija" esietendus.

ANDERSENI AAD TEATRITES

Nukuteatris oli 17. aprillil muinasjuttu "Karjatüdruk ja korstnapühkija" esietendus. Jutu seadis lavale Leino Rei, kes on juba Anderseni rolli tõsiselt sisse elanud. Etendusele, mille kunstnikuks on Kalju Kivi ja muusikaline kujundaja Mari Amor, soovitatakse lastele alates 3. eluaastast.

Pärnu Endla teatris tuli 9. aprillil lavale Ingo Normeti Anderseni-dramatiseering "Muinasjutt Pöialliisist", mille laulutekstid kirjutas Hando Runnel ja lauluviisid tegi Feliks Kütt. Tüki lavastas Raivo Trass. Peaosas Katrin Valkna.

Foto: Teel Malsroos

Märtsi lõpus andis Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel kätte loomevõistluse "Tubli laps – Eesti ehe" auhinnad. Parimatest võistlustöödest koostati näitus, mille avamisel Rahvusraamatuogus 4. aprillil osales samuti president koos abikaasa Ingrid Rüütli ja paljude teiste tähtsate isikutega.

VAIKE EUROVISIOONITEST

1 Eurovisiooni lauluvõistluse algatajaks oli prantslane Marcel Besancon. Lauluvõistlus korraldati aga Šveitsis, Lugano linnas. See toimus esmakordselt aastal

- a) 1917
- b) 1956
- c) 1966

2 Noorim Eurovisiooni võitja oli

- a) 7-aastane
- b) 17-aastane
- c) 13-aastane

3 Lauljatar Celine Dion hakkas pärast Eurovisiooni võitja tiitli saavutamist õppima

- a) kokakunsti
- b) inglise keelt
- c) judot

4 1974 võitis Eurovisiooni üks ansambel, mille nimi on moodustatud lauljate eesnimedest. See oli esimene kord, kui võit kuulus ansamblile, ja sestpeale said seni mitte just eriti tuntud muusikud maailma-kuulsaks. See ansambel oli

- a) Karavan
- b) Spice Girls
- c) ABBA

5 Eurovisiooni kuningaks on nimetatud

- a) Ivo Linnat
- b) Johnny Loganit
- c) Eminemi

6 Eesti jõudis esimest korda Eurovisiooni eelvooru aastal 1993. Eesti Eurolaulu võistlusel saavutas siis Jaanika Sillamaa

- a) esikoha
- b) kolmanda koha
- c) viimase koha

7 1994. aastal esinesid eesti muusikud esmakordselt suurel Eurovisiooni lauluvõistlusel. Ivar Musta "Nagu merelaine" esitas

- a) Silvi Vrait
- b) Eda-Ines Etti
- c) Maarja-Liis Ilus

8 Seni on Eurovisiooni võitjate meelima tulemuse – esikohani – jõudnud eesti laulaks I. Musta/M. Kärmase "Everybody". Selle esitajateks oli

- a) Meie Mees
- b) Tanel Padar ja Dave Benton
- c) Vanilla Ninja

9 Mullu jõudis Eurovisioonile meie ansambel Neioikosõ.

Nende esituses kõlas laul

- a) "Too"
- b) "Töö"
- c) "Tii"

10 Paljude tüdrukute iidol Vanilla Ninja esindab tänavu

- a) Šveitsi
- b) Saksamaad
- c) Rootsit

11 Tänavu saavutas Eesti-voorus võidu ansambel Suntribe.

Võidulaulu heliloojaks on

- a) Tõnu Kõrvits
- b) Sven Lõhmus
- c) Rein Rannap

Vastused:

- 1. – b. 1917 toimus hoopis Venemaal suur revolutsioonimõll, 1966 tähistas Eurovisioon juba oma 10. aastapäeva ja võitjaks sai austerlane Udo Jürgens.
- 2. – c. Täpselt nii! 1986 saavutas esikoha 13-aastane Belgia lauljatar Sandra Kim. Enne seda oli nooruserekord 16-aastase itaallanna Gigliola Cinquetti käes. Esinejate seas oli varem küll ka 11-12-aastasi, kuid ükski neist auhinda ei saanud. Ilmselt jääbki rekord Sandra Kimile, sest 1990. aastast alates alla 16-aastasi võistlemale ei lubata.
- 3. – b. Céline Dion oli enne 1988.aastat, kui ta Šveitsi esindades

Tanel Padari võitu arvas Triibu-lüüne Hea Lapse peol juba ette!

lauluvõistluse võitis, välja andnud juba 9 heliplaati, kuid kõik need olid prantsuskeelsed. 20-aastane lauljatar on pärit Kanada prantsuskeelsest perest, ja alles pärast Eurovisiooni võitu hakkas ta esinema ka inglise keeles.

■ 4. – c. Agnetha, Benny, Björni ja Anni-Fridi eesnimedest loodud nimega Rootsi ansambel sai 1974 esikoha lauluga "Waterloo".

■ 5. – b. Iiri laulja on seni ainus, kes on kahel korral tulnud võitjaks nii laulu esitajana kui ka autorina (1980 ja 1987), ning 1992 Linda Martini esitatud võidulaul oli samuti Logani looming.

■ 6. – a, b, c. Jaanika Sillamaa oli selle võistluse ainuke laulja ning esitas kõik 8 laulu järjepanuna.

■ 7. – a. Kuigi Eda-Ines ja Maarja-Liis saavutasid Eurovisioonil paremaid tulemusi, jääb esimese esineja au ikka Silville.

■ 8. – b.

■ 9. – c.

■ 10. – a. Kurb küll, et seekord võistlevad eesti neidudebändid teineteisega – aga eks kõige tähtsam ole see, et võitjaks jääb niikuinii muusika.

■ 11. – b. Tõnu Kõrvits on teinud palju häid eurolaulude seadeid ja Rein Rannap on samuti väga andekas helilooja, kuid sel aastal oli võidukas just Sven Lõhmus, samuti väga mitmekesine muusik.

Muide, nii Tanel Padar kui ka Ines esinesid Hea Lapse sõprade ja sugulaste ees just vahetult enne Eurovisioonile minekut! Hea Lapsel on hea käsi!

13-aastane Sandra Kim Belgiast.

ABBA võit Brightonis 1974. aastal.

"Juku, miks sul kodused tööd jälle tegemata on?" küsib õpetaja.

"Vaesuse tõttu," vastab poiss.

"Kuidas nii?"

"Mu taskuraha sai juba teisipäevaks otsa ja vanem vend on mul selline ahnepäits, et ei lahenda ilma rahata ühtainsatki ülesannet!"

"Isa, kas sa oled näinud kortsutatud sajakroonist?"

"Olen ikka, Juku!"

"Aga kas sa kortsutatud viiesaja-kroonist oled näinud?"

"Sellist asja pole olemaski!"

muigab isa.

"Miks ei ole! Mine tänavanurgale ja vaata ise: seal sõitsid just praegu kaks Mersut ninapidi kokku!"

"Ema, kas autot juhtides tuleb ka mõtte-tööd teha?" küsib väike Juku.

"Jah, pojake!"

"No eks sa seepärast sõidadki vist nii aeglaselt!" arvab Juku.

"Küll sul, ema, on uhke uus kleit!" kiidab Juku. "Kas see on viimane moeröögatus?"

"Ei, pojuke – viimane röögatus tuleb siis, kui meie issi selle kleidi hinda kuuleb!"

"Juku, miks sa oma hommikust putru ära ei söö?"

"Seepärast, et ma tühja kõhuga ei söö kunagi midagi!"

"Mida te, lapsed, teete, kui koolimaja hoovil tekiks tulekahju?" küsib õpetaja.

"Mina võtaksin teki ja viskaksin selle tuleleekidele!" teatab Mari.

"Aga mida teeksite siis, kui leegid siiski ei kustuks?"

"Mina igatahes toaksin siis šašlõkivardad ja jookseksin poodi liha järele!" lausub Juku.

Tere, toimetus! Kirjutan jälle mõned naljad, mis vahepeal on juhtunud. Mari Pent Viluste Põhikoolist

Kaks väikest last kõnnivad libedal jääl. Üks tüdruk ütleb teisele: "Ära libise, hoia end kõvasti kinni!"

"Miks sul isa allkirja päevikus pole?" pärib õpetaja.

"Aga ma ei oska isa allkirja teha!" teatab poiss.

Poiss isale: "Kui sa väike olid, siis oli su onupoeg sinust 5 aastat vanem."

Kas nüüd, kui nii palju aega on mööda läinud, on ta ikka veel sinust vanem?"

Pildil on vöötraja taga seisev eesel, kes ootab üle tee minekut.

Poiss jutustab: "Eesel läheb nüüd üle sebra."

Lapse käest küsitakse: "Miks sa magad prillidega?"

"Ma tahan paremaid unenägusid näha!"

"Me peame homme pidulikud riided selga panema!" teatab laps.

"Miks?" pätab ema.

"Ma olen näidendis hiir!" vastab laps.

Tere! Siin on mõned minu kogutud naljad! Katrina Raiend Tiskrest

"Miks panite kõigile oma hobustele nimeks Maria?"

"Kindluse mõttes – siis tuleb hüüdmise peale üks ikka kohale!"

"Ise olete kogunud kapten, aga ei saa Titanicu juhtimisega hakkama!" pahandavad laevareisijad. "Võtke ometi käed kõrvadelt, siis kuulete, mis ümberringi toimub!"

"Enne ei võta, kui Celine Dion lõpetab laulmise!" oigab kapten.

"Juku, mis on sinu lemmikaine?"

"Šokolaad!"

"Miks sa, Juku, täna kooli hilinesid?"

"Isa jättis kodused tööd hommiku peale ja jäi emakeelega kimpu!"

Hobused on ilusad ja armsad!

Minu poni nimi on Eliise. Ta on musta värvi ja eelmisel aastal sündis tal varss. Siis, kui trennis olime, jooksis varss koos meiega kaasa. Varsad on hästi armsad ja pehmed. Ja sõbralikud. Nad tahavad väga palju joosta ja on vahel isegi ulakad. Mina õppisin algul sõitma aeglaselt. Hobune pandi pika nõõri otsa ja siis treener õpetas, mida tuleb teha. Siis õppisin sõitma traavi kergendamist. Kui seda ei oska, siis hüppad sadulas kogu aeg üles ja alla. Treeningul õpitakse väga palju ja trennis käib ka palju teisi lapsi.

Hobused on ilusad ja armsad. Hobustele maitseb hein, silo, rohi, kaer ja eriti porgandid. Hobust tuleb iga päev puhastada. Enne ratsutama minemist harjatakse keha

ja puhastatakse kabjad. Hobusega saab sõita sammu, traavi ja galoppi. Veel tehakse igasuguseid harjutusi nagu daamiistak, reis ümber maailma ja jaluste puudutamine. Neid tehakse selleks, et hea tasakaal ja julgus tuleks.

Kui hobustega parajasti ei ratsutata, söövad nad koplis rohtu või puhkavad lihtsalt niisama.

Et sõitma minna, on vaja sadulat ja valjaid. Sadula alla käib veel sadulatekk ja igal ratsutajal peab peas olema kaska. See on selline kiiver nagu rattakiivergi. Varustuse toob iga sõitja ise sadularuumist. Pärast trenni peab asjad sinna jälle tagasi viima.

Isast hobust nimetatakse täkuks ja emast märaks. Hobuselapsed on varsad. Pisikest kasvu hobust hüütakse poniks, veel on ratsahobused ja kõige suuremad suksud on raskeveohobused. Nemad peavad vedama raskeid koormaid ja tegema tööd. Aga neile see meeldib.

Hobused on väga targad. Kuid nad pole julged. Kui keegi põõsas krõbistab, võivad hobused kergesti ehmuda.

Sandra Loo
Kunda Ühigümnaasiumi
2. klassist

RATSALAAGER ARMA TALUS

Suvi 2005 vahetused

27.06. – 02.07

18.07 – 23.07

15.08 – 20.08

Oma hobune terve laagriaaja jooksul

- Ratsatreeningud 1x päevas
- Praktilised õpetused kõigest, mis seotud hobustega
- Majutus puhkemajakestes, kodutoidud
- Retked looduses, telkimine, lõkkeõhtud
- Ujumisvõimalus meres, mängud

Rohkem infot tel: 53403806

<http://armaratsatalu.maaturism.ee>

Lääne-Virumaa, Vihula vald, Rutja

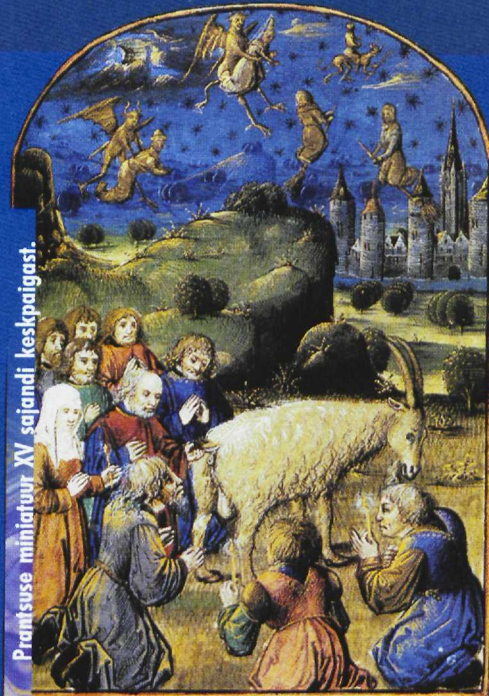
Mustkunsti ajalugu

Lõpuks ometi on kätte jõudnud mai-kuu. Kooli lõpp on käega katsuda ja taevas särav päike annab jõudu viimane kuu enne vabadust vastu pidada. Just vastupidamisjõud oli see, mida keskaja illusionistid vajasisid, kuna sel ajal otsustas kirik neile surmava hoobi anda. Selleks muudeti paganlike jumalate nimed vaimulikus kirjanduses kurjade vaimude sünonüümiks – Babüloonia peajumalast Baal-Sabubist sai Betsebul, Egiptuse päikesejumalast Amon-Ra’st tõlke läbi Lucifer ning kreeka-keelne sõna *diamon*, mis algselt tähendas jumalust, muudeti demoniks.

Illusionism kuulus halastamatule hävitamisele, kuna vaimulikkond pidas tema vahendeid saatanlikeks. Löögi alla ei sattunud mitte ainult rändavad mustkunstnikud, vaid ka loodusuurijad ning keemikud. Selline suhtumine mõjutas ka tavainimesi, ühiskond ei suutnud enam vahet teha illusionistidel ja teadlastel.

Aquino Thomas suutis kirikujuhte veenda, et illusionistid kasutavad oma „imed“ sooritamiseks just kuradi abi. Oma väite rajas ta tõsiasi peale, et inimesed on jumalast liiga kaugel ja nii ei saa tema käsi nende seletamatute nähtuste juures mängus olla. See tõi Languedocis 1264. aastal kaasa esimese nõiaprotsessi. Piisas salakaebusest ja kahtlustatav vahistati. Ta viidi piinamisele ning kui nõiaaks peetav end piinadest vabaneamiseks süüdi tunnistas, põletati ta tuleriidal. Sellise otsa leidsid nii mitmeidki keskaegsed mustkunstnikud.

Nõiaprotsessidel ei õnnestunud illusionismi täielikult hävitada vaid selle pärast, et „tuleriidakohtu“ levisid riigist riiki ebaühtlaselt. Rändillusionistid päästsid end sõitudega ühest paigast teise. Lisaks püüdsid nad kõigest väest tõestada, et nende „imed“ on jumaliku päritolu. Selleks löid nad enne esinemist risti ette ning kasutasid piiblist pärit „võlusõnu“.

Prantsuse miniatuur XV sajandi keskpaigast.

Lisaks püüdsid nad kõigest väest tõestada, et nende „imed“ on jumaliku päritolu.

Kirik ei võidelnud ägedalt mitte illusionismi kui kunstiilgi, vaid selle rahvalike väljendusviiside vastu. Kirikuisad õnnistasid trikkide ja illusiooniautomaatide kasutamist usupropaganda eesmärkidel. Moodustati isegi kirikumustkunstnike ordusid, kelle liikmed said omavahel kogemusi jagada, ning anti välja käsiraamatuid, milles tutvustatakse trikkide juurde kuulus viide piibli tsitaadile.

1. aprillil 1934 kuulutas Rooma paavst Pius XII mustkunstnik Joann Bosco pühakuks. Tegu ei olnud aprillinaljaga, nagu arvata võiks, vaid kiriku tõsimeelse otsusega. Bosco sündis 1815. a. Torino lähedal vaeses talupoja perekonnas. Varakult pidi ta karja minema ja juba seal näitas ta puhkehetkedel kaaslastele trikke. Vanemaks saades hakkas Bosco elukutseliseks laadamustkunstnikuks. Niimoodi teenitud raha eest astus ta vaimuliku seminari ning, olles selle lõpetanud,

rajas kogudusekoole, ehitas kirikud ja asutas isegi kristlike amatöörmustkunstnike ordu, kuhu kuulus üle poole miljoni liikme. Osavate kätega vaimulik jättis maailmaga hüvasti 1888. aastal, olles täielikult ilmutanud oma mitmekülgseid andeid.

II. Trikk

Keskajal kasutasid mustkunstnikud oma trikkide sooritamiseks suurel hulgal loodusteade, eriti keemia abi. Laadamustkunstnike iseloomustasid ravivõimetega eliksiirid või metalli kullaks muutvad vedelikud, preestreid on alati paelunud jumalakujude ilmumine. Tihti kasutati jumalate esilemanamiseks järgnevale trikile sarnast võtet.

Trikk: Mustkunstnik võtab lauvalt ajalehe ja palub seda pealtvaatajate hulgast valitud abilisel hoida. Seejärel süütab ta pիրru või viiruki, lausub võlusõnad ja puhub põleva puutüki ettevaatlikult ära, nii et see veel hõõguma jääb. Mustkunstnik puudutab ajalehel juhulikult valitud punkti ja paber hakkab heledasti hõõguma. Trikimeister eemaldab pիրru, kuid säde hõõgub edasi ja hakkab kõigi üllatuseks mööda paberit rändama. Aeglaselt, endale teed otsides ja ajalehepaberit kõrvetades lõikab ta sellest välja kujundi.

Selgitus: Saladus peitub eelnevalt ette valmistatud ajalehes. Selleks tuleb apteegist osta salpeetrit, puistata seda noaotsatäie jagu tassi ning valada veidi vett peale. Pulber lahustub ja tekib läbipaistev segu. Peene pintsliga saab lahust „tindina“ kasutades paberile soovitud kujundi joonistada. See võib olla ükskõik missugune, piirid seab vaid fantaasia! Paari minuti pärast on paber taas kuiv. Meelde tuleb jätta vaid koht, kust kujund algab, sest just seal tuleb ajalehte hõõguva pիրruga puudutada. Igaks juhuks võib selle pliiatsiga eelnevalt ära märkida. Kemikaalidega tuleb aga ettevaatlik olla, enamasti on nad inimesele kahjulikud!

Koolimullid

SÜNNIMÄRKIDE TÄHENDUSEST

- Laubal** – rikkus ja õnn
Ninal – reisimisvõimalused
Huultel – ahnus
Kätel ja jalgadel – palju lapsi
Kaelal – rikkust ja kuulsust
Meessoost isiku põlvel – saab rikka naise
Naisterahva paremal põlvel – lahkus
Rinnal – vaesus
Õlgadel – tõsiseid muresid

KLAASIST

- Kui jood kellegi teise klaasist, siis saad teada tema salamõtteid
- Peegliklaasi purunemine toob 7 aastat õnnetust
- Kui vaatad kedagi läbi purunenud klaasi, siis lähed temaga riidu
- Klaasi katkimine kukkumisel toob õnne. Mida rohkem kilde, seda rohkem õnne
- Enne, kui klaasi käest edasi annad, pane see kuhugi maha, muidu puruneb sõprus
- Klaas, mis puruneb, kui teda käes hoitakse, toob ebaõnne

Mulle kogus Anneli Tallinnast

Tere, kallis Triibu-Liine!

Saadan Sulle kevadisi mulle. Tervitused kõigile toredatele inimestele!

Sigrid Sitnikov

Siit võid leida igasuguseid asju, mis sobivad erinevate tähtkujude inimestele: õnnetoov värv, planeet, kalliskivi, samuti õnne number ja -nädalapäev.

Jäär – punane, Marss, rubiin, 7, teisipäev
Sõnn – sinine, Veenus, safiir, 6, reede
Kaksikud – valge ja hõbedane, Merkuur, teemant, 5, kolmapäev
Vähk – sügavroheline, Kuu, smaragd, 2, esmaspäev
Lõvi – kuldne, Päike, merevaik ja topaas, 4, pühapäev
Neitsi – kahvatukuldne ja kollane, Merkuur, nefriit, 10, kolmapäev

- Kaalud** – sinine ja violet, Veenus, opaal, 8, reede
Skorpion – punane, Marss, rubiin, 9, teisipäev
Ambur – oranž, Jupiter, safiir, 4, neljapäev
Kaljukiits – must, Saturn, oonüks, 3, laupäev
Veevalaja – rohekassinene ja roheline, Saturn ja Uraan, granaat, 2, laupäev
Kalad – purpurpunane, Jupiter ja Neptuun, ametüst, 6, neljapäev

Tere, Hea Laps!

Olen teie vana tuttav Cec. Kirjutan teile, kuidas lilli valida.

Ühtedel kasvavad paremini roosid, teistel gladioolid. Lillekasvataja ja lille vahel tekivad emotsionaalsed seosed, peen infovahetus, mis stimuleerib või raskendab taimede arengut. Siit saate teada, missuguseid lilli saate teistele kinkida.

TÄHEMÄRK SÜMPATISEERIVAD LILLED UMBUSKLIKUD LILLED

JÄÄR (21. märts – 20. aprill): aaloe, pelargoon, delfiinium, kuslapuu, kaktused, pojengid, aedkannike, levkoi, liiliad, tokkroos, roosid

SÕNN (21. aprill – 21. mai): aedkannike, gladioolid, pujengid, roosid, saialilled, orhideed sirel, krüsanteemid

KAKSIKUD (22. mai – 21. juuni): aedkannike, jasmiin, sirel, roosid, aaloe, hüatsindid, punased roosid

VÄHK (22. juuni – 23. juuli): enamik lilli, pelargoon, pojengid

LÕVI (24. juuli – 23. august): aaloe, begoonia, pelargoon, tokkroos,

puna-saialilled, krüsanteemid, kakrad, nartsissid, sed roosid, pojengid, nelk, kari-orhideed

NEITSI (24. august – 23. sept.): daaliad, gladioolid, pune, nartsissid, roosid, begoonia, kassitapud, münt

KAALUD (24. sept – 23. okt.): enamik lõhnavaid lilli, nelk, pelargoon, münt, sirel, aedkannike, kaktused, pojengid, lõhnata lilled

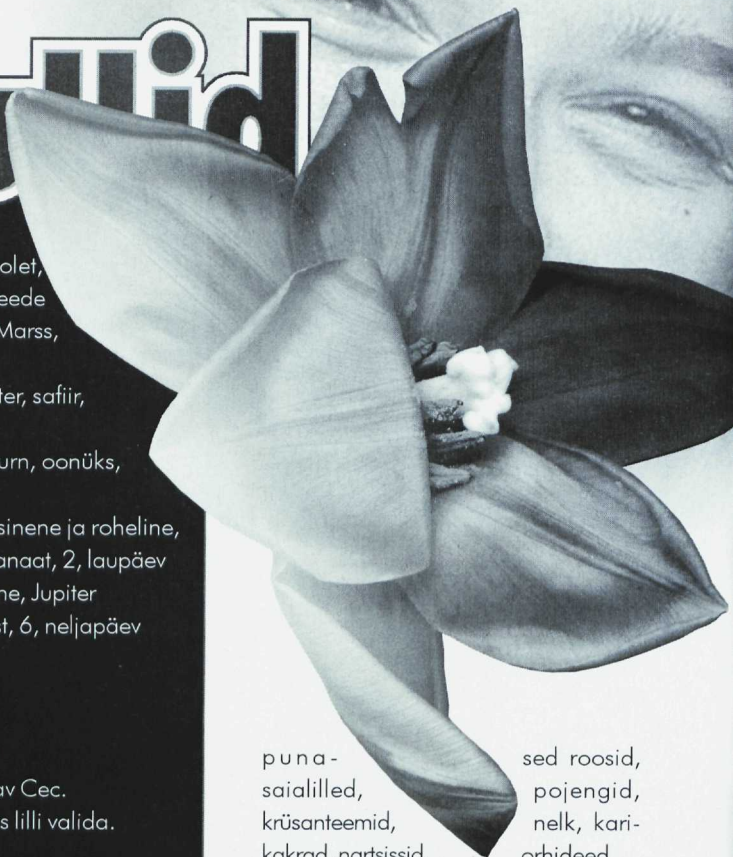
SKORPION (24. okt – 22. nov.): nelk, iiris, jasmiin, münt, saialilled, kirikakrad, orhideed, pojengid, roosid, krüsanteemid

AMBUR (23. nov. – 21. det.): begoonia, pelargoon, punased roosid, saialilled, kassitapud, daaliad, gladioolid, iiris, nartsissid

KALJUKITS (22. det. – 20. jaanuar): aedkannike, roosid, kaktused, nelk, pelargoon, iiris

VEEVALAJA (21. jaan. – 19. veebr.): nelk, pelargoon, jasmiin, leesputk, kirikakrad, orhideed, sirel, pojengid, roosid

KALAD (20. veebr. – 20. märts): enamik lilli, eriti niiskust armastavad, näiteks aaloe, kassitapud, liilia

Saaremaa laste mäng

Kirja pannud
Enda Naaber

Daša Veitrova Kohla-Järvelt

SUURE TÖLLU MÄNG

Kogunetakse suureks sõõriks ja võetakse üksteisel käest kinni. Üks lastest on sõõri keskel ja magab murul. Ta on Suur Töll. Teised hüüavad kooris: "Töll, Töll, tõuse üles, vaenlane on Sõrve sääres." Nii hüüavad nad mitu korda. Töll tõuseb, ringutab ja hakkab teisi lapsi püüdma. Kelle ta kätte saab, see läheb ringi sisse ja on uus Suur Töll. Ning mäng algab otsast peale. Nii võib neli-viis korda mängida.

Nii hüüavad nad kolmeli korda. Siis paneb Piret sukavardad käest ja hakkab teisi lapsi püüdma. Kelle ta kätte saab, on uus Piret ringi keskel ja mäng algab otsast peale.

PIRETI MÄNG

Lapsed moodustavad sõõri ja hoiavad üksteisel käest kinni. Üks lastest seisab sõõri keskel ja koob sukka. Tema on Piret. Sõõrisolevad lapsed hoiguvad koos: "Piret, Piret, tule meile, lähme kerisekive kandma!"

- Need kaks mängu sündisid täpselt 20 aastat tagasi Saaremaa ajalehe toimetuse kirjandusringi laste ekskursioonil mööda kodusaart Viidumäel. Mängude loojad on need lapsed ise.
- Suur Töll on Saaremaa vägilane, Piret aga tema naine.

SUUR MUINAS-JULLE VÕISTLUS

"HIIEPUUD KÕNELEVAD..."

Ole Sa maa- või linnalaps, kindlasti oled kuulnud midagi meie vanadest pühadest paikadest – HIITEST. Hiitega seotud lugusid on talletatud meie rahva-pärimuses. On kohanimesid, mis annavad tunnistust kunagisest hiie asemest (hiietammik, hiielepik, hiitemägi, hiiekiivi, hiieallikas jt.) On teisigi looduslikke pühapaiku, nagu kivid, puud-põõsad, allikad, ojad- jõed, järved, mäed, metsad, ohvriaad jn.

KAS TEAD,

... millest hiiepuud meile kõnelevad? Kuidas hiies käituda? Mida hiies tehakse? Mida seal ei tohi teha? Mida on tänapäevainimesel selles osas oma kaugelt esivanemalt õppida? Kas linnas võib mõnda looduslikku pühapaika / puud / kivi / allikat vm leida? Kes/mis on/olid haldjad, vetevaimud, näkid jt taolised olendid? Kas tunned mõnda kodukandi/-linna kohanime tekkelugu või legendi?

Võid kirjutada / luuletada / joonistada / meisterdada ja saata oma võistlustöö hiljemalt 10. maiks 2005 Balthasar Russowi Ühingule (Pühavaimu 4, 10123 Tallinn, telefon 644 4102) või Eesti Muinsuskaitse Seltsi (Pikk 46, 10505 Tallinn, telefon 641 1287). Ära unusta lisamast enda ja oma õpetaja-juhendaja andmeid (nimi, klass, kool, telefon / e-mail; vajadusel kodune aadress).

Võistlustöid hinnatakse kolmes vanuseastmes (1. – 2. klass, 3. – 5. klass, 6. – 9. klass). Eraldi hinnatakse kirjutisi (luuletusi, näidendeid vms) ja joonistusi (lõike- ja kleebetöid, pisiskulptuure vms).

Võitjatega võetakse ühendust. Parimad saavad tänuks Eesti Muinsuskaitse Seltsi tunnustuskirja, väärtusliku raamatu ja ekskursiooni Pika Hermanni torni tippu. Kõige meeleolukama töö avaldab oma juunikuu numbril kaanel ajakiri Hea Laps.

Balthasar Russowi Ühing
Eesti Muinsuskaitse Selts
Ajakiri Hea Laps
Eesti Noorsootöö Keskus

Nooremale koolilosale mõeldud õppeprogrammid Käsmu Meremuuseumis KEVAD KAPTENITE KÜLAS

Käsmu kaptenite küla kevadprogrammis on uus õppetund "Kuidas elad, meri". See on Käsmu Meremuuseumi ja Tartu Ülikooli merebioloogide poolt välja töötatud programm.

Lisaks on õppeprogrammis veel 4 osa. Matkal vaatame Käsmu kivi külvilvi, õpime metsas orienteeruma, paneme sooviga kivi õnnelikvihunnikusse. Iga laps saab ise tehtud käsitöö ja kaelahte koju kaasa. Päeva lõpetuseks tutvume Käsmu Meremuuseumiga ja kuulame meremehejutte. Võimalik on osaleda ka Viikingiprogrammis, mis viib koolilapsed muinasaega ja aitab sellesse sisse elada. Teeme viikingiaegset käsitööd Püstkojas lõkkel teeme süüa viikingite moodi. Põletame endale kaelaehet, õpime selgeks viikingi tähestiku ja igaüks kirjutab ruunides oma nime. Programm kestab 3 tundi. Hind ühele õpilasele 70 krooni, hind sisaldab lõunaeinet. Täpsem info ja tellimine Arne Vaigult,

tel. 52 97135, 32 38136
E-mail: muuseum@kasmu.ee
www.kasmu.ee
Postiaadress: Käsmu, Vihula vald 45601, Lääne-Viru maakond

mai

Loe ja vaata lisaks www.kunstikeskus.ee

Tallinna Kunstihoone (Vabaduse väljak 8)

20. 05 kuni 10. 07 „No painting! / maalimine keelatud!“. Millegipärast on nii, et kui midagi on keelatud, muutub see eriti ihaldusväärseks... Kaasaegses kunstis on kõrvuti video- ja fotoinstallatsioonidele, igasugu virtuaalsetele teostele elus püsinud ka maalikunst. Näitusel osalevad kunstnikud Eestist Itaaliani, Lätist Rootsini. Mõttetera Peeter Linnapilt: *Kõikjal, kuhu me ka ei läheks, võib näha silte nagu "Pildistamine keelatud!", aga kas keegi on kunagi kuskil näinud silti "Maalimine keelatud!"?*

Arhitektuurimuseum (Ahtri 2, Tallinn)

Tahad saada kunstnikuks? Siis mine ja vaata kindlasti 24. 05 - 12. 06 Eesti Kunstiakadeemia lõputööde väljapanekut. Näed, milliseks on kujunemas Eesti kunstimaastik tulevikus!

KIASMA Kunstibuss Eestis!

Kunstibussi idee on viia kaasaegne kunst kooli ja näidata selle seoseid igapäevase elu ja koolitööga. Programm toimub juba kolmandat aastat ning on Soome koolides väga populaarne. Eelkõige on mõeldud 15-17a. noortele. Kuidas uurida erinevaid aineid bioloogist matemaatikani läbi kaasaegse kunsti, seda saab näha avatud workshoppidel:

16. ja 17. mai Tallinnas, Sally Studios

18. mai Rakveres, Rakvere Gümnaasiumis

19. mai Tartus, Tartu Kunstimuseumis

Kõik huvilised on oodatud! Lähem info: <http://www.kiasma.fi/kiertokoulu/kiertokoulu.php>

Hobusepea galerii (Hobusepea 2, Tallinn)

05. 05 kuni 16. 05 saab näha põnevat käsitlust "Trichtlinnburg" nime all avalikust linnaruumist, kus põimuvad performance, tänavateater, urbanistlik elustiil ja arhitektuur. Esitamisele tuleb ligi 30 erinevat projekti, millest mõned kaasavad linnaelanikke suisa tänavatel ja loomulikult ka näituse külastajaid.

Näituse korraldajateks Jan van Eyck Academie (Maastricht), Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus (Tallinn) ja Salzburger Kunstverein (Salzburg). Vt. ka www.tricht-linn-burg.org

Draakoni galerii (Pikk 18, Tallinn)

25. 04 kuni 07. 05 Rahumäe põhikooli õpilaste kunstinäitus. Pealtnäha tavaline põhikool, aga ... see on ainult pealtnäha nii!

Haus galerii (Uus 17, Tallinn)

24. 05 kuni 1. 07 Eesti ühe kõige värvikama maali ja Vano Allsalu näitus.

EKA galerii (Tartu mnt. 1, Tallinn)

20. - 26. 05 Eesti Kunstiakadeemia kaubamärgi HULA all valminud suvekollektiooni näitus. Kollektiooni autorid - EKA meesakonna tudengid Kätlin Kaljuvee ja Piret Paal on selle loomisel inspireerunud Eesti multifilmi- ja animatsiooni- ja graafika- ja kunstikun- kangelastest. Valminud klaabulikult lised ning tatud moses.

KUNSTIAASTA 2005

Mida kinkida emale

Kohe-kohe on käes emadepäev. Neile, kellel veel

kingituse asi lahtine,

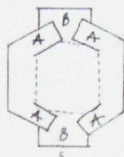
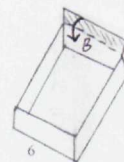
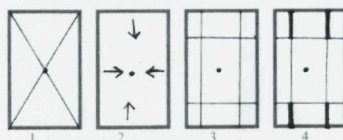
pakun paar mõnusat ideed.

Meisterdamisvahendeid saab osta näiteks Tiimari poest.

KINGIKARBIKE

Kui sul on kingitus juba olemas, siis võiksid selle juurde oma kätega karvikese meisterdada. Sul läheb selleks vaja 2 ühesugust õhukest papitükikest. Nende suurus oleneb sinu kingi mõõtmetest. Kui kink on väike, siis vajad ka väiksemaid kaardikesi.

1. Tõmba paberile 2 diagonaaljoont ja tähistä nende ristumiskoht punktikesega.
2. Pööra kõik 4 külge punkti peale, siis tee paber jälle lahti.
3. Kontrolli, kas paberile on jäänud 4 volti.
4. Tee kääridega 4 sisselõiget joonisel näidatud kohtadesse.
5. Liimi nurgakesed karbi sisse. (Osad A keskmise osa B peale.)
6. Kuna osa B on karbi kõrgusest veidi kõrgem, siis liimi üleliigne ots karbi sisse.

Teine karp meisterda täpselt samamoodi, aga punktis 2 pööra kõik 4 külge 2 mm enne punkti ära - nii jääb üks karbipool veidi väiksem ja mahub teise sisse.

Nüüd võid karpi igati kaunistada. Liimi näiteks karbi peale südameid, mõmmisid või lilli. Kui sul on sädelevat liimi, liitraid või pärleid, siis kasuta neid. Samuti võid peale liimida lipsukesi või paelakesi. Kui sa aga midagi säärest ei leia, siis joonista karbile vildikatega ilus pilt.

Oleks kena, kui liimiksid karbi sisse riidetüki, see jätab kingikarbist kohe peenema mulje.

TRAADIST LILLED

Värvilised painduvad traadid annavad mitmeid võimalusi huvitavate esemete meisterdamiseks. Ei ole sugugi keeruline neist teha emadepäeva lillekesi. Traadi painutamise ja keerutamise teel saab teha hõlpsasti lilleõiekesi ja -lehti.

Võta ühte värvi traati ja painuta sellest 3 õit. Teise värviga tee täpselt samamoodi ja seejärel liida mõlemad värvid kokku, traate lihtsalt teineteise peale asetades. Keeruta ja põimi traati ja õisi, nii et nad üksteisega haakuksid ja kinnituksid. Nüüd võta roheline traat (vars) - selle keerutamise saad samuti lilleõied kenasti üksteisega liidetud. Lõpuks lisa leht.

Anneli Orgusaar

„AHHAA, KEVAd Tähetornis!“

Teaduskeskus Ahhaa avab 29. aprillil Tartus näituse „AHHAA, KEVAd Tähetornis!“.

Triibu-Liine läks omapäi Toomemäele maad kuulama-piiluma ning sai teaduskeskuse juhatajalt **Tiiu**

Sillalt teada, et näituse nimi on seotud füüsikaga:

- K** nagu kangesti,
- E** nagu elevelil,
- V** nagu väike,
- A** nagu aatomik.

Et maailm tähistab tuntud füüsiku Einsteini aastat, on ka Ahhaa väljapanek seotud füüsikaga. „Meie eesmärk on näidata, et teadus on põnev,“ ütles Tiiu Sild. „Tahame anda lastele võimaluse eeskätt ise uurida ja katsetada.“ Toomemägi näituspaigana on ajalooline ja õpetlik.

■ Kus kohtuda KEVAdega?

Vanas Anatoomikumis ja Tartu Tähetornis. **Vana Anatoomikum** on 200 aastat tagasi arhitekt J. W. Krause projekti järgi ehitatud hoone, milles varemalt uuriti ja õpiti inimanatoomiat. See on hoone, kus arsti-üliõpilased prepareerisid elundeid ja lahkasid laipu. Tavainimesel anatoomikumi müüdi pääsu pole. Nii ei tea just igaüks, kuid võrd siledaks kulutasid tudengid vana maja trepid. Kohtumine KEVAdega leiab aset just siinsamas, lihvitud astmetega anatoomilises amfiteatris – ühtaegu uudishimu ja kõhdest tekitavas kohas.

Kas ei tundu ka erakordne sattuda **Tartu Tähetorni** kuplisse planetaariumietendust nautima! Tähetornile lisab tähtsust, et just siin asus omal ajal Euroopa suurim ning moodsaim läätseteleskoop (Fraunhoferi

suur refraktor). Tänapäeval on teleskoobil juba mitmeid nooremaid ja teravilmsemaid vendi, kusjuures kiire arengu põhisuuna määravad arvutustehnika ja teleskoobiehituse uued võimalused. Astronoomias ning teistes kaasaegsetes füüsikateadustes on kasvav roll mängida suurimatel tehnikaimedel, robotitel. Ahhaa näitusel kohtab neid mitmeid ja otse silmast silma. Huu... Triibu-Liine tõmbab elevusest silmad kinni.

■ Kes või mis on robot?

Triibu-Liine istub teaduskeskuse soojas kodus, sööb tähtsate teadusnimeste seltskonnas kommi, kõlgutab mõnusal jalga ja kuulab.

Robot on niisugune isetoimiv masin, mis täidab kindlat ülesannete programmi. Näiteks sealsamas kirjutuslaual nõksutab edasi-tagasi sõita väike teo välimusega robot, mis oskab kahte asja: vältida takistusi ning liikuda eredama valguse suunas. Tänu päikesepatareidele saab ta valgusest uut energiat ning muutub oma liikumises naljakalt aktiivseks. Triibu-Liine võtab *Lin-*

nupiima karbist salaja ühe kommi ja paneb otse roboti ette lauale. Robot liigub lähemale ning püüab otsustada, kummalt poolt ümber sõita. Paar korda tonksab ta küll ekslikult vastu maiustust, ära aga ei söö, vaid pöördub ringsõidule. Ohoo, kui vahva on talle kaasa elada!

„Tehnika areneb väga kiiresti ja meie ümber on palju roboteid. Näiteks mobiiltelefon on samuti robot. Meie oleme harilikult heade asjade kasutajad, teadmata neist palju. Aga väga põnev oleks ka teada, kuidas niisuguseid kokku pannakse – lihtsalt kasutaja olles ei oskagi vahest oma robotist kõike välja võluda,“ naeratab Tiiu Sild. „Näitusel näevad lapsed veel kõndivaid supitaldrikuid ja ringrajal sõitvat robotit.“

Mõelda, missuguseid roboteid on olemas! Hing jääb kinni, proovides neid ette kujutada. Aga see loetelu ei ole sugugi lõplik, sest leidliku meistri Rainer Paadi juhendamisel hakkab tööle ka robotite ehitamise töötuba, kus iga soovija käe valgeks saab. Sinugi kaasabil võib sündida aegade fantaasiarikaim robot.

Oskar Põdramägi ja Tiiu Sild.

■ Kas rääkiv robot on olemas?

Tiiu klõpsab lahti kodulehe (www.ahhaa.ee) ja tutvustab teaduskeskuse meeskonda. Ühelt pildilt vaatab vastu helesiniste lambisilmadega metallpea. Niimoodi kujutamegi ju robotit ette: inimese sarnase välimu-sega, liikumis- ning kõnevõimelisena. „See on meie suur showmees Oskar Põdramägi,“ tutvustab Tiiu robotit. „Oskar on näitu-sel giidiks, samuti on tal täita kaasaegse tehnoloogia esindamise roll. Triibu-Liine, võib-olla sa tahaksid teda näha?“

Ja kuidas veel!

„Tere,“ ütleb kõme robotihääl ja seal ta saabub.

Appike! Oskar osutub Triibu-Liinest jupi jagu pikemaks ja suuremaks ning vägeva-maks olevuseks. Tema rinnal vilguvad pu-nased tuled ja käsi sirutab tervituseks ette. Pisut kõhe! Showmees on aga täis lusti ning väga kontaktialdis. Ta soovib küsimustele vastata ja armastab ka ise pärida. Oskar kontrollib, kes on kursis Ahhaa uute tegemiste – kunstidetektiivide projekti, klii-

mamuutuste näituse ja hansapäevade kes-kaegse teaduslaboriga. Ta uurib:

■ Kuidas avastada kunstivõltsing?

Ee.. Selleks, et vastata, tuleb külastada Ah-haa projekti „Kunstidetektiivid“, kus asja-tundlikud õpetajad aitavad kindlaks teha, kas esmapilgul Konrad Mäe pildina tundunu on ikka originaal.

„Õige vastus!“ Oskar paistab rahule jäävat, aga kas keegi teab, **mida sajab täna saja aasta pärast: lund, rahet või vihma?**

Helistaksin sõbrale...

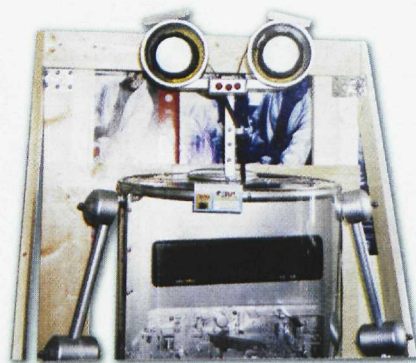
„Koostöös Briti Nõukoguga on ees ootamas näitus „Kliimamuutused“. Kes praegu vastata ei oska, saab seal vast aimu.“

Viimaseks tahab tark robot-giid teada:

Kuidas teha hiiri ja mutukaid?

Keskajal arvati, et need tekivad ise mus-tast pesust, mustusest ja tolmust.

Küllap võiks ette kujutada alkeemikut, kes oma laboris tõsiselt töösse süvenenu-

na vaevalt märkas nurka kogunevat prahi-hunnikut. Kui ta siis korraka kuulis selles krabistavaid hiiri, siis oli avastus tehtud! Tarvis vaid piisavalt kauaks koristamisest loobuda ja juba hiired valmis!

Elunähtuste seletamine käis keskajal peamiselt vaatluse abil ning viis nii mõnigi kord naljakate järeldesteni. Teadust iseloo-mustas maagilisus ja salapära. Alkeemikud sünteesisid oma laborites kokku kõige kum-malisemaid aineid ja mõtlesid välja kõige imetabasemaid retsepte, et teha kulda ja igavese elu eliksiiri. Neid oleksid ihanud osta jõukad linlased. On põnev teada, kui-das vanasti elati. Keskaegne linnapilt uh-kete käsitöökodade ja rikastuvate kaup-meestega tuuakse kõigi meie silme ette suvistel **hansapäevadel** Tartus. Ahhaa keskaegse teaduse laboris saab kaasa ela-da alkeemia kõige salajasematele katse-tustele, aga ka Karl Ernst von Baeri tõsisele teaduslikule edule. Kui õnne on, sünteesi-takse lõpuks ometi kuld – kui mitte, eks siis saab terve pesakonna hiiri!

„Hansa-teemalise arvutiprogrammiga tutvuge meie kodulehel!“ õpetab Oskar ja Tiiu innustab veel kõiki huvilisi oma silma-ga uudistama tulema. „Vahel tüdrukud pelgavad füüsika või keemia teemat, sest see tundub keeruline. Näitustel saab aga kõike oma käega katsetada ja põnevat tegevust jätkub töö-poollest igaühele!“.

Nii rändas Triibu-Liine aja-loolistes paikades – uue ning vana teaduse maailmas. Kõik ülalkirjeldatu sündis ilmsi. Julgemad proovigu ise järele!

Liina Kanger

MILLAL? MIS? KUS?

- „AHHA, KEVAd Tähetornis!“
29. aprill 2005 - 05. juuni 2005 Tartus;
juulis Pärnus. (Ekskursioonidele on
tarvilik eelregistreerimine
telefonil 7 375 798)
- „Kunstidetektiivid“ kevadise
Tähetorni-näituse raames.
- „Kliimamuutused“ novembrikuus
Tartus ja detsembrikuus Tallinnas.
- 25. rahvusvahelised hansapäevad
30. juuni 2005 - 3. juuli 2005 Tartus.

Oskar Põdramägi tuuakse autoga pikalt tööpäevalt koju.

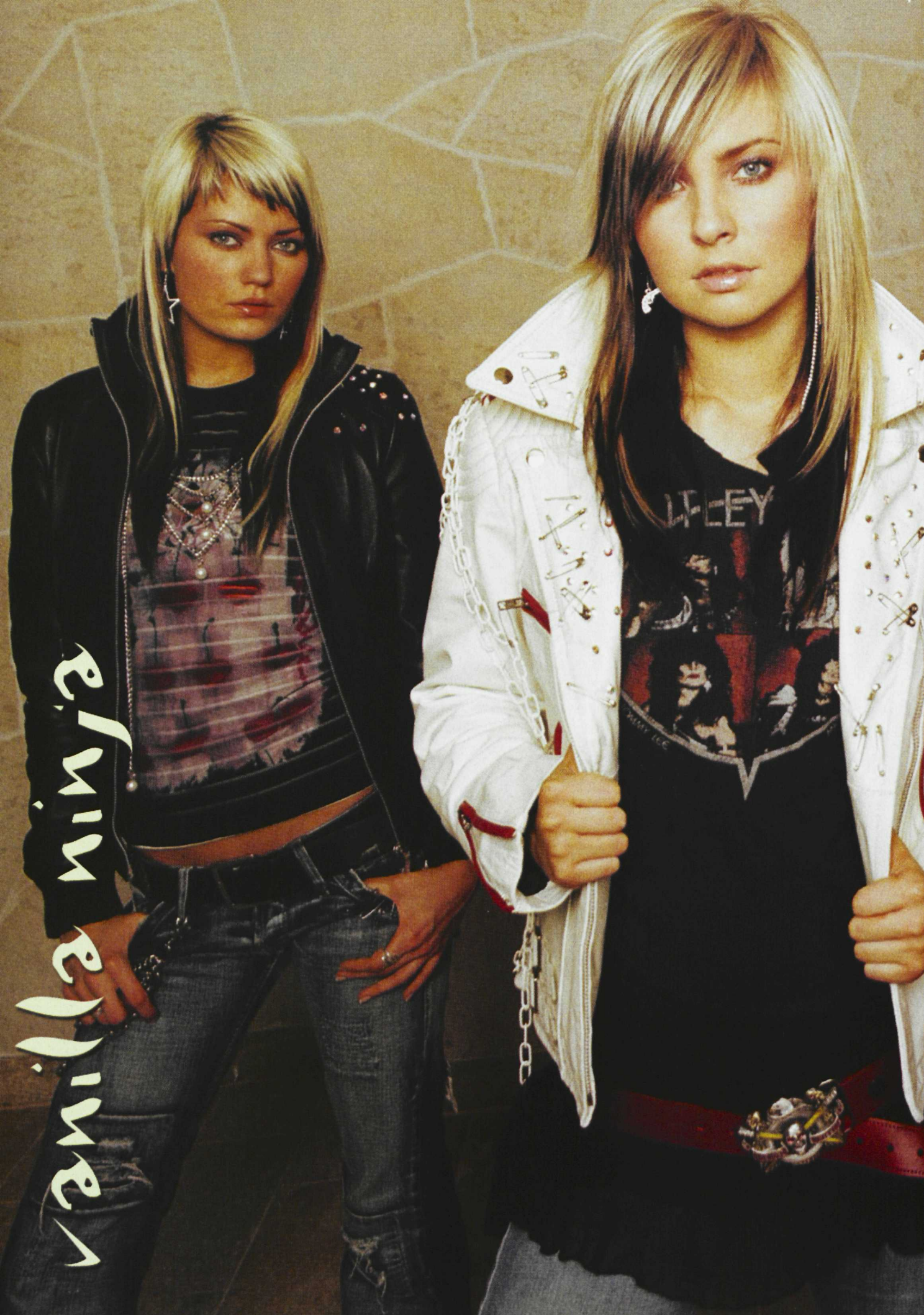
Sihtasutus Teaduskeskus AHHA

Tähetorn Toomel,
Lossi 40 51003 Tartu
www.ahhaa.ee

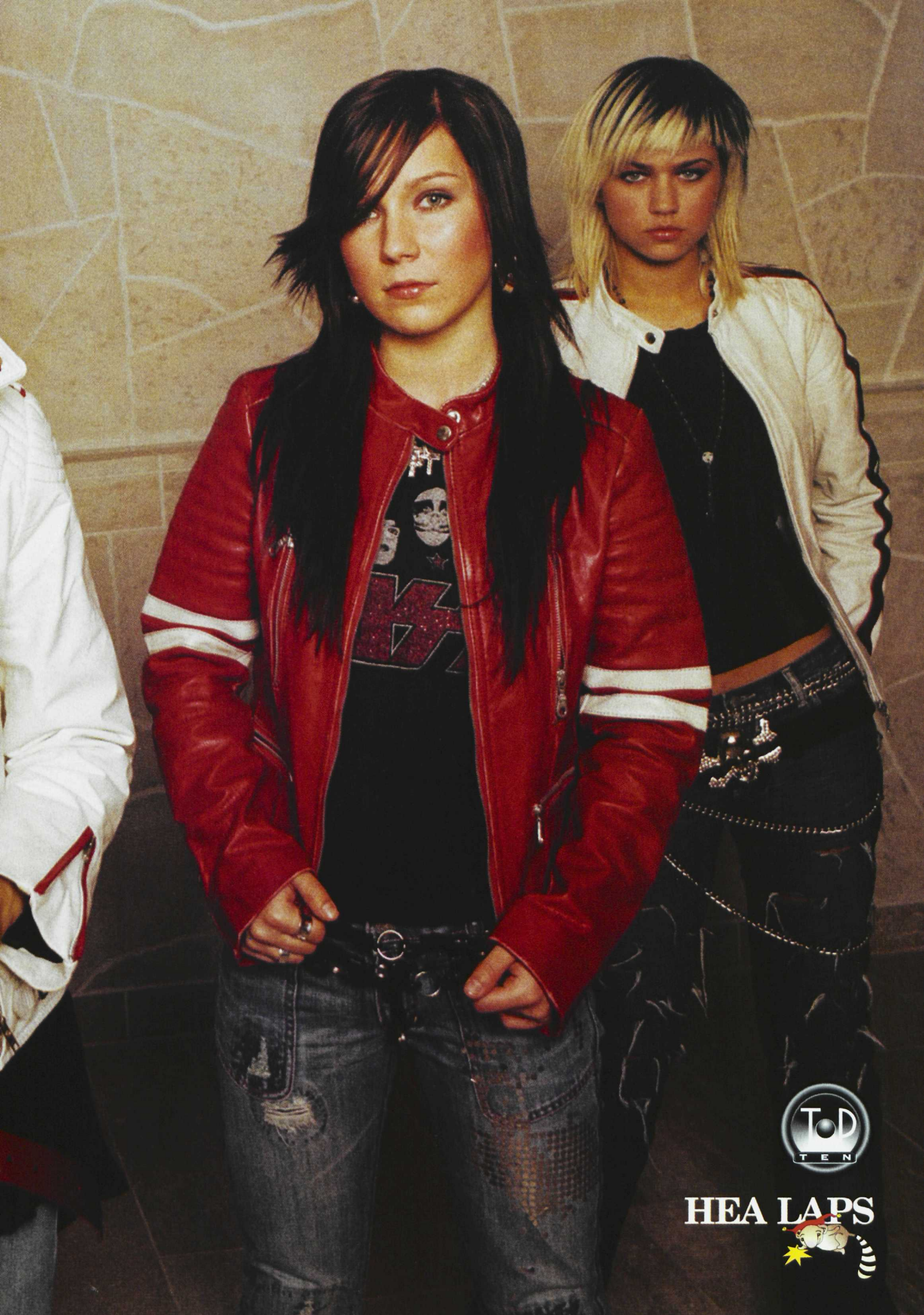
e-mail: ahhaa@ahhaa.ee
telefon: (+372) 7 375 798
faks: (+372) 7 375 676

HEA LAPS

vanilla ninjas

HEA LAPS

SUNtribes

Tere taas, sõbrad!

Loodetavasti on teil kenade kevadiste sevimiste vahel aega mõnikord ka lugemiseks! Kõigepealt loeme üheskoos kokku märtsinumbri auhinnasaajad. Nagu ikka, ootavad põhjajäestlaste auhinnad Tallinnas Kullo Lastegaleriis (Kuninga 6), lõunaeestlaste preemiad saadame Tartu Keskraamatukogu lasteosakonda (Kompanii 2/5) ja idaviru-maalaste võidud lähevad Jõhvi Keskraamatukogu lasteosakonda. Kellel muid soove, neil palume toimetusse kirjutada, meilida või helistada.

NIMI: Kristi Kähär
HÜÜDMINI: Krissu, Krissu-Missu
SÜNNIPÄEV: 8. märts 1993
TÄHTKUJU: Kalad
HUVID: sõpradega koos olemine, diskod jne
ISELOOM: aktiivne, sõbralik, abivalmis
KOOL: E. Vilde nim Juuru Gümnaasium
LEMMIKLAULJA: Laura
LEMMIKLAUL: "Moonwalk"
SOOV: leida kirjasõpse vanuses 11 - 13, nii poisse kui ka tüdrukuid. Vastan kõigile!
ADDRESS: Lõiuise k., Juuru v., Rapla mk. 79401.

NIMI: Janelly Saliste
VANUS: 18
TÄHTKUJU: Kalad
LEMMIKLOOM: koer, kass, hobune
LEMMIKSÖÖK: pitsa
LEMMIKBÄND: Eminem, Toe Tag
ADDRESS: Jõe 7 - 5, Jõgeva 48305
TELEFON: 58255426
SOOV: leida nii poistest kui ka tüdrukutest kirjasõpru

vanuses 17 - 20

RATE ADDRESS: Jane-ly 1987

Tere! Olen 14a. tüdruk. Soovin saada poistest-tüdrukutest kirjasõpru vanuses 14 - 18. Mulle meeldib kirjutada jne.

Lego-auhinnad võitsid **HANSIER MAST, JOONAS HERNE, KRISTJAN TEEMANT** ja **OLIVER MÜRK** Tallinnast, **HENRI SEPPEL** Keilast ja **MARTTI LUSTI** Põlvamaalt.

Ristsõna-auhinna – lastekaraoke DVD – võitsid **AVE-LIIS VESKIMÄE** Paidest ning **RAUNO** ja **RANDO KULLAS** Tartust.

BARBIE ponid võitsid **SUSANNA ARRO** Kadrinast, **DAVID PALL** Jõgevalt ja **DORIS KIVISALU** Kiilist. Barbie rannalinad saavad **KÄTLIN TAMMERAND** Suure-Jaanist, **ASTI PLOOM** ja **PILLE-RIIN KULLA** Tartumaalt, **MAI TRIIN PUSTRÖM** Jürist, **KAJA-LIIS PALL** Kärdlast, **KETLI RAUD** Raplamaalt ja **MARIANNE PÄRN** Mustveest.

Pikemalt kirjutan siis, kui olete kirjutanud! **ANZELI SOROKINA, Tiigi t., Saha k., Harjumaa 74201.**
Rate: butterfly14.

Tere! Olen 14a. Tallinna tüdruk, kes tahaks kirjasõpru vanuses 14 - 18a.
E-post: missatahad@hotmail.ee.

Tere! Olen 15a. tüdruk (19. mail saan 16). Olen sõbralik, mulle meeldib tant-sida ja sõpradega koos olla. Tahaksin kirjasõpru vanuses 15 - 19a. **Rate: san-nu-mannu**, **E-post:** sanzy005@hotmail.ee.
SANDRA SOROKINA, Tiigi t., Saha k., Harjumaa 74201.

Tere! Olen Mai Triin. Otsin lapsi vanuses 7 - 14, kes võiksid mulle kirjutada. Ise saan kohe 10. Käin peotantsus, mulle meeldivad ka loomad ja mõned linnud. Mul pole ühtki kirjasõpra, oleksin rõõmus, kui saaksin vähemalt ühe. **MAI TRIIN PUSTÖM, Ehituse 8 - 1, Jüri, Rae v., Harjumaa 75301.**

Sau! Olen 12a. tüdruk, kes soovib endale kirjasõpru. Vanus pole oluline ja sugu ka mitte. **ELERI PÜTSEPP, Saare v., Jõgeva mk. 49302.** Vastan igale kirjale!

NIMI: Ragne
SÜNNIPÄEV: 05.02 1989
TÄHTKUJU: Veevalaja
LEMMIKLOOM: koer, kass

Eurovisiooni-küsitluse auhinna-ks on Vanilla Ninja CD-d TopTenilt. Loosiõnn naeratas **LISA MAI LINDBERGILE** ja **BIRGITTALE** Tallinnast, **KRISTIINA VESKI-MÄELE** Paidest ja **DIANA RÄTSEPALE** Leevist.

Lauri Pihlapi küsitlaja-dest saavad TV 3 märkmikud **KÄRT** ja **MARGOT SEPP** Pangodist, **MARI-LIIS VIRUNURM** Kiiklast, **HELEN MATS** Vahakulmust, **HELEN HINDPERE** Tallinnast, **ANNIKA VAHTRE** Valgamaalt ja **MARILIIS PETERSON** Paidest.

E-POST: armastydryk@hotmail.ee
SOOV: leida 14-17a kirjasõpru, nii poisse kui tüdrukuid
NB! MA VASTAN KÕIGILE KIRJADELE!
ADDRESS: Keskuse 13-10, Raplamaa, Kaiu vald 79301
NB! Kirjas võiks ka pilt olla, aga see ei pea kindlasti olema...

NIMI: Anneli Veinsteins
HÜÜDNIMI: Kallapliks (see tuleb meeletust soovist oma sõpru kallistada)
SÜNNIPÄEV: 3. juuli 1992
OLEN: lõbus brünett tüdruk, keda võib usaldada
LEMMIKFILM: "Nimed marmortahvlil"
LEMMIKLOOM: koer, kass, hobune
LEMMIKBÄND: Toe Tag
LEMMIKLAULJA: Cool D
LEMMIKRAAMAT: "Harry Potter"
KOGUN: postreid, kleepse jm tráni
EI MEELDI: inimesed, kes teevad haiget
MEELDIB: olla koos sõpradega
SOOV: saada kirjasõpru, kes viitsivad kirjutada, vanus pole oluline. Vastan igale kirjale
MSN: Kallaplix12@hotmail.com
RATE: kallaplix12 (olen pildita kasutaja)
ADDRESS: Tõusi 1 - 4, Paadremaa sjsk., Pärnumaa 88202.

Tere, olen 14a. plix, sooviksin igas vanuses kirjasõpru. Olen rõõmsameelne ja saan suvel 15. **RAGNE, Vahi t., Kasvandu k., Kaiu v., 79301 Raplamaa.**

Tsauki! Olen 15a tydruk. Kuulan metal-muusikat. Hobideks on jäähoki, arvutid, muusika ja hängimine koos sõpradega. Kui sinagi kuulad metal-muusikat, siis võta yhendust, vahetame muljeid.

Msn: Trashed_Reaper@hotmail.com (PS! Ära lisa mind niisama msn-listi! Kui oled alla 14a, ära kirjuta!)

Hei! Olen 10a. Tallinna tüdruk, kellele meeldivad seiklused. Otsin endale nii kirja- kui ka tavalist sõpra! Otsin 10-12-a. poisse ja tüdrukuid ka loomulikult! E-post: citygirl12@hotmail.ee, rate kasutaja on tiigrikiisu122, toprate kasutaja on tiigrikiisu112, rate24.com-i aadress on vampiirygirl. Muu info saad minuga kirjutades või kokku saades. Mulle ei meeldi valetajad, ärge, valetajad, mulle siis kirjutage. Armastan väga loomi, nendega on lõbus. Meeldib kirju (mitte ainult e-posti-) saada, lõbutseda, laagrites, lõbustus-parkides jne käia. Kirjutage siis julgelt! Päikest ja rõõmu igasse hea lapse südamesse!

RAAMATUSÕBRAD, SILMAD SIIA!

Apollo Raamatud koostöös lasteajakirjadega Hea Laps ja Täheke, pereajakirjaga Pere ja Kodu ning tüdrukuteajakirjaga Stiina püüdsid aprillis selgitada välja viimasel ajal ilmunud raamatute hulgast laste- ja noorte lemmikraamatud. Kuigi ajakirja trükkimise ajaks polnud lõplikud tulemused veel selgunud, võib esialgsete andmete baasil pidada Hea Lapse lugejate lemmikraamatuteks järgmisi: "Harry Potter ja Fööniksi ordu" jt. Potteri-sarja raamatud, "Printsessi päevikute" sari, "Limpa ja mereröövlid", "Kuidas elad, Ann?", "Pokulood", "Varesele valu!", "Tõmba uttu!", "Haldjatants" ja "Varjuriik". Maikuus on kõik lemmikud Apollo raamatupoodides eraldi välja toodud ja vastatavate siltidega varustatud. Kõigi Hea Lapse lemmikraamatute poolt hääletanute vahel loositakse välja 5 Hea Lapse lemmikteost. Kes on võitjad ning mis on Hea Lapse lugejate kõige suurem lemmikraamat, seda saate lugeda juuninumbrist.

Hei! Sooviksin kirjasõpru vanuses 13-14 a, ise olen 13. Mulle meeldib ujuda, laulda, tantsida, muusikat kuulata ja näidelda. Lemmikraamat on "Jumala ja minu vahel on kõik läbi". Lemmikloom on koer. Meeldivad naljakad ja hea tekstiga inimesed. **AMALIE-CHARLOTTE REEDI**, Kalda t., Kursi k, Puurmanni sjsk, Jõgeva mk 49001. Kirjutage kindlasti!

Hei, plikad ja poisid! Sooviksin leida kirjasõpru vanuses 7-9a. Ise olen veel 7-aastane. Mulle meeldib tantsida, mängida, lugeda, meisterdada, ujuda, rattaga sõita ja päevitada. Lemmikloomad on kass ja koer. **ELISE-JOHANNA REEDI**, Kalda t., Kursi k, Puurmanni sjsk, Jõgeva mk 49001. Kirjutage kindlasti!

Tere! Olen 11a. Maria. Otsin poistest ja tüdrukutest kirjasõpru vanuses 11-14. Olen lõbus, sõbralik, aus ja hoolitsev. Meeldib igasugune muusika ja arvutimäng The SIMS. Minu mobiil on 56753992 (palun mitte vastamata kõnesid!) **MARIA AAVE**, Võsupere k., Viitna post, Vihula vald, L-Virmaa 45202. Jään huviga kirju ootama!

Tere! Sooviksin leida kirjasõpru vanuses 13-16 a. Sugu pole oluline. Ise olen 14a. tore tüdruk. Meeldib kirjutada. **TEELE MIKK**, Sürgavere, Veski 2, Viljandimaa 71401. E-post: teele41@hotmail.ee. Jään ootama!

Tere! Olen 15a. tore tüdruk, kellele meeldib joonistada ja niisama hängida. Otsin kirjasõpru vanuses 14-17, sugu pole oluline! **MERIT MÄEVÄLJA**, Sürgavere 1-11, Viljandimaa 71401. Jään ootama!

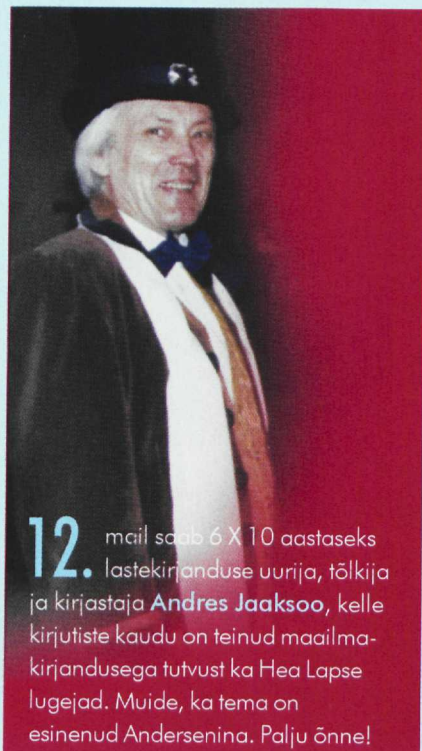
Hei, poisid ja tüdrukud! Olen 13a lõbus plix. Mulle meeldib kuulata musa ja muunistus on teha bändi. Ma sooviksin kirjasõpru, vanus pole oluline. **HEILIKE ARON**, Ringhoone 12-22, Puurmani, Jõgeva mk 49001 tel 55984621.

"SÕPRUS" OOTAB NOORI filmisõpru!

Maikuu teiseks pooleks on noorematel õpilastel suuremad koolimured juba murtud – siis just on paras aeg vaadata, mida mõnusat on kinodel pakkuda! Tallinna kinos Sõprus saab kevadisel koolinädalal näha nii südamlikku, humoorikat ning eluväärtuste peale mõtlema panevat Saksa lastefilmi „Täpik ja Anton“ kui ka Eesti enda lastefilmi „Röövlirahnu Martin“. Naeruhimulistele sobib kindlasti kõige paremini lustakas lugu „Minu vend on koer“. Vaadake kähku oma kevadised tunniplaanid üle, sest seansid toimuvad 14. – 19. maini 3 korda päevas:

10:00 „Minu vend on koer“ 30.-/40.-
12:00 „Punktike ja Anton“ 30.-/40.-
14:00 „Röövlirahnu Martin“ 30.-/40.-

20. mail võtab võimu põnev joonisfilm „Kaptan Mõõkhammas“, kes jääb noori filmisõpru veidi kauemaks rõõmustama.

12. mail saab 6 X 10 aastaseks lastekirjanduse uurija, tõlkija ja kirjastaja **Andres Jaaksoo**, kelle kirjutiste kaudu on teinud maailmakirjandusega tutvust ka Hea Lapse lugejad. Muide, ka tema on esinenud Andersenina. Palju õnne!

Sõpru tuntakse hädas

Kooliaastad algavad kogu maailmas tavaliselt ühtmoodi rõõmsalt ja pidulikult: esimese klassi õpilased tulevad, lilled peos, kooliaktusele südame põksudes isade-emade saatel, ülejäänutel on vahva klassikaaslastega suvemuljeid jagada. Õpetajad ei mõtle esimesel septembril veel küsimisele-keelamisele – ühesõnaga, kõik on ilus ja paljutöötav!

See õppeaasta, mis kohekohe lõpule on jõudmas, algas rõõmsalt ka Põhja-Osseetia linnas Beslanis. Ükski laps, õpetaja ega lapsevanem ei aivanud kooliaulasse astudes, et see päev muudab nende elus nii palju, et see päev jääb nii mõnelegi lapsele ja emale viimaseks.

Relvastatud terroristid, kes koolimaja oma valdusse võtsid, ei halastanud ei lastele ega ka vanadele. Pantvangidraama kestis 5. septembrini ja selle kestel hukkus vähemalt 300 inimest, kannatada saanud oli 1015 – nende hulgas 700 last.

Ka neile, keda terroristikuulid ei tabanud, jäid siiski sügavad haavad hinge. Paljud lapsed kaotasid oma vanemad, paljud vanemad matsid oma lapsi... Maailmas on palju inimesi, kes tahaksid kuidagi Beslani lapsi toetada. Meil Eestis kogus Punane Rist nende abistamiseks üle pooleteise miljoni krooni.

Varakevadel aga kutsuti pantvangidraamas kannatada saanud osseedi lapsed koos saatjatega Haapsalusse, kus

nad puhkasid tervisekeskuses Laine. Valge Daami linnas pakuti neile mitmesuguseid terviseprotseduure. Beslani lapsed tähistasid koos kohalike noortega lihavõtteid, külastasid veekeskust ning õppisid Haapsalu Kolledži tudengite Sveta, Ene ja Riima käe all voolimist ja joonistamist. Külalistele korraldati ekskursioone paljudesse paikadesse.

Laste ja nende saatjatega tegelnud Punase Risti Läänemaa Seltsi sekretär Eugenia Luidalepa sõnul olid väikesed beslanlased alguses arad ega julgenud üksteisest sammugi võrra eemale minna. Mereäärte tervisekeskus ja selle sõbralikud arstid-õed aga hajutasid peatselt osseedi laste kartuse ja viimastel Haapsalus veedetud päevadel lippasid-mõllasid nad juba lõbusasti ringi. Kodupaigas pole neil kahjuks ikka veel rahulik ja turvaline – kooli- gi kardetakse minna ning

püütakse leida koduõpetajaid. Mitmel lapsel seisab veel ees haiglatee – lõhkekehade killud vajavad operatsiooni... Sanatooriumis puhanud lastest noorima sünniaastaks on 2002 ja vanimad olid kuueaastased.

Lisaks Eestile on Beslani kannatanuid kosumisele võtnud Suurbritannia, Saksamaa ja Hispaania.

Beslanlaste tegemisi Eestis pildistas Eugenia Luidalepp

HEA KÜLL. TÄNA LÄHEN
JALA. RAADIOST ÖELDI,
ET

KATRIN		TONN	9 (ROOMA NUMBER)
RIIK EUROO- PAS		ELU- KÄIK	
		2xTÄHT SÜLG	
		IKS RIINA & SIIM	
			NAPAKAS ...-KIVI (PÖRKAB VEES)
SÖGE, HULL		FRED	
LIITER		NAO OSA	
		LEMBIT HAIS VISKE- LING ERVIN	
NAHA- HAIGUS		UNO & DORIS	
SÖÖGI- HIMU		PÖÖSAS	
	VOIB- OLLA; VIST	AASTA TERA- VILI	LEN- DAVAD TALD- RIKUD
	MOES; SEES	VIGA MANGUS	
	SINU MIKU JA ...		SEKUND
	ELU- MAJA		PEKITA LIHA
	TEAD- MISTE PROOV		
	...-TALL ... RICO (SAAR)		
SEPA TÖÖ- RIIST		TALI- SPORT VANUSE	NII NÕNDA INGL. K.
ASI		3xTÄHT	NII VÕI ...
	ANTS LAPSE- VANEM	IMIKU KÕNE	
	MINU	MEID INGL. K.	
		ASTUMA, KÕN- DIMA	ARVO
		SÜD	TRIIN
MEELDE TULE- TAMA			
EINAR 1. JAA- NUAR			

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Parimatele lahendajatele muusikaline auhind!

IDO

Tantsimisvõistlus

IDO (International Dance Organization) on maailma suurim rahvusvaheline tantsuorganisatsioon, asutatud 1981.a. ja tema liikmeskonda kuulub 66 maailma riiki s.h. 2004 aasta jaanuarist ka Eesti. IDO korraldab Euroopa Karikasarja etappe ja Maailmameistrivõistlusi, festivale, konkursse, seminare jpm.enam kui 36 modern- ja sporttantsu kategoorias, kolmes vanuseastmes.

Aprillis toimus rahvusvaheline tantsuvõistlus Tallinnas Pirita Majandusgümnaasiumi Spordihallis.

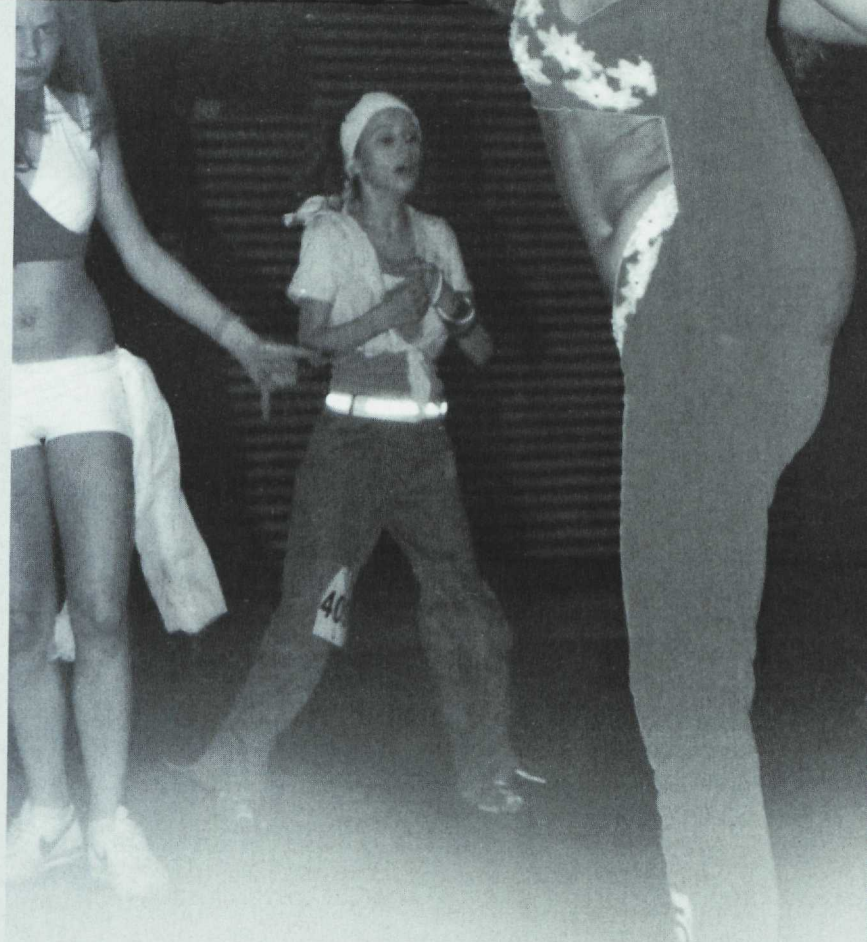
Võistlema tuli tantsijaid üle poole Euroopa: Eestist, Lätist, Valgevenest, Norrast, Soomest, Venemaalt ja Poolast.

Osa võtsid väga erineva vanusega lapsed: alates koolieelikutest kuni täiskasvanuteni välja.

Muusikat ja tantsijaid leidis igale maitsele: hip-hop, disko, showdance, electronic boogie, ethnic-folk.

Publik oli väga sõbralik, plaksutas ja elas kaasa ning kui kõlas mõni tuttav lugu, siis laulis publik tantsijatele saateks. Publikuks polnud mitte ainult eestlased ja venelased, vaid ka tantsijatega kaasa sõitnud sõbrad välismaalt.

Kui mina oleksin pidanud olema kohtunik, ei oleks ma suutnud otsustada, kes võidab, sest kõik tantsud olid huvitavad, mõnusad ja omamoodi erilised. Sammud olid jube keerulised, üllatusin, kuidas keegi saab neid nii kiiresti esitada ja seda kõike terve

grupiga üheaegselt! Mõned, peamiselt vanemad osalejad, lisisid oma tantsu ka show´d, mis tegi vaatamise kohe eriti põnevaks. Isegi kui tantsiti loo saatel, mida varem kuulnud ei olnud ja mida ise kodus üldse ei kuulakski, siis pani see jala kaasa tatsuma küll. Ega palju ei puudunud sellest, et publik ise oleks tantsima hakanud, kuna kogu õhkkond oli nii lõbus ja kaasakiskuv!

Mina olen väga õnnelik, et sain võimaluse seda vaatama minna ja neile kaasa elada.

Kaasas oli mul noorem vend, kellega vahetasime koduteel muljeid ja jäime mõlemad väga rahule. Lisaks kõigele sain veel ka paar kihvti sammu omale kõrva taha pandud!

Annika Orgusaar

Info: triina@cornet.ee

www.ido-estonia.net

tel: 50 222 11 TRIINA UTT

fax: 648 12 60

Mida teha

punastamisega?
Murekirjadele vastab doktor Taat

Tere, asi on selles et kui ma kuskile klassi ette lähen üksi midagi tegema, siis ma hakkän **punastama**, enne minekut mul süda kohutavalt klopib. Kui käima hakkän, on jalad nõrgad ja kui ma rääkima hakkän, muutun otsekohe tulipunaseks ja on nagu mingi soojalaine ja higistama hakkän. Ja imelik on see, et kui ma olen kellegagi kahekesi, siis nii ei ole, aga kui kahekesi olla suure rahva ees, on jube hull. See on nii häiriv – eriti on laulmistunnis, sest meie õpetaja tahab, et me üksi laulaksime, aga ma ei tea kuidas ma suudan seda kolmapäeval teha, lihtsalt jube. Saaks siis ainult muusikatunniks selle ära, mu ema ostis mingit rahustavat teed, aga see ei aita ja mingid rahustavad mõtted ka mitte. Kas on olemas mingit sellist ravimit, rohtu, teraapiat punastamise vastu? Oleks tore, kui vastaksite.

P.S. Ei maksa arvata, et ma olen mingi argpüks, see punastamise häda on mul kallal just siis, kui midagi küsitakse.

Rahustav tee aitab

Aitab selline kodune harjutamine: kodus koolitükke õppides kujuta ette, et oled klassi ees ja ütled kõva häälega neile: "Alustan õppetüki lugemist nii, et ka

teie klassis seda kuulete." Loe kõva häälega nagu klassi ees ja siis korda ka vaiksema, kuid siiski kuuldava häälega (kujutle jälle, et oled nagu klassi või rahvahulga ees). Ülesannete lahendamisel räägi kuuldavalt, et kuidas sa seda ülesannet lahendad. Proovi, ja leiad endale sobiva variandi!

Punastamine on tegelikult väga kaunis ja see näitab, et inimene on väga tundeline, väga südamlilik. Seda pole üldsegi varjata vaja. Aga harjutust proovi ikkagi.

Ja veel.

Tundeelu (emotsioonide) kehalisi väljundeid annab treeninguga mõjutada. Sellega saavad hakkama näitlejad, diplomaadid, poliitikud. Harjutamine teeb meistriks. Eelkõige võta asju mänguliselt. Kerge kehaline aktiivsus (trenn) ja siis vahelduv dušš (soe-jahe vaheldumisi, mõnusalt, meeldivalt). Lõpetuseks jahedam. Näole tee jaheda vee kümbalus hommikul ja ka päeval mõned korrad (kui meigid seda võimaldavad).

Kergemad joogaharjutused e asaanad on kasulikud. Kujutlustreening (mõttes suhtlemine, nägu meeldivalt rahulik – vastavalt Sinu soovile). Võid teha ka AT (autogeense treeningu) võtteid. Võimalusi on palju, leiad endale sobiv meetod.

Samas ka naudi seda punastamist, seda paljud ei oska ja pole ka selleks võimelised. Kasuta seda omadust samuti enda huvides.

See on ju nii kaunis. Vaegveresusest kahvatu Lumivalgeke ei ole ju Sinulegi ideaaliks. Põsepuna on ikka ka vaja, emotsioonidele reageerivat punastamist samuti.

Kõike head soovides,

J. E.

Tere!

Olen 17-aastane ja mul on **probleeme mälu**ga, see on mul suhteliselt lühiajaline (just viimasel 2 a). Samuti esineb mul kohati kõnehäireid – tähed lähevad segamini, vahel ka sõnad. Milles asi, kas on tegemist mingisuguse haigusega, kas seda on võimalik muuta paremuse poole? Olen väga õnnetu, sest olen tegelikult suur suhtleja ja pean end väga tihti tagasi hoidma, kuna tunnen, et ei suuda konkreetset lauset ilma puterdamata välja öelda..

Vastus:

Mälu on treenitav, rohtudega ergutav. Eelkõige on vaja ikkagi teada saada, milles küsimus: kurvameelsus, üleväsimus, läbipõlemine, otsustamatus, mingi somaatiline probleem, aju verevarustuse kerge häire jne.

Milles on probleem, seda ütleb tohter.

Mälu on hästi treenitav! Mida siis siin silmas pidada?

1. Aju saab ligi 20% kogu keha verevarustusest. Aju verevarustust edendab **kehaline aktiivsus** ja seetõttu tulebki ka aktiivselt spordiga tegelda. See on hea mälu üheks eelduseks.
 2. **Järjekindel õppimine** treenib mälu väga hästi.
 3. **Rõõmsameelne** õpib edukamalt kui kurvameelne.
 4. **Hea uni** ning piisav puhkus on nii mälu kui ka keha treenimise oluline osa.
 5. **Usk endasse** kasvagu päev-päevalt, siis paraneb ka mälu, mõtlemistugevus.
 6. Sea endale **kindlad eesmärgid** õppimises, mälu edendamises, vaimses arengus.
 7. Võta õppimist ja mälu treenimist **mänguliselt**.
- On suutnud teised, suudad ka Sina!

Tervitades,
J. E.

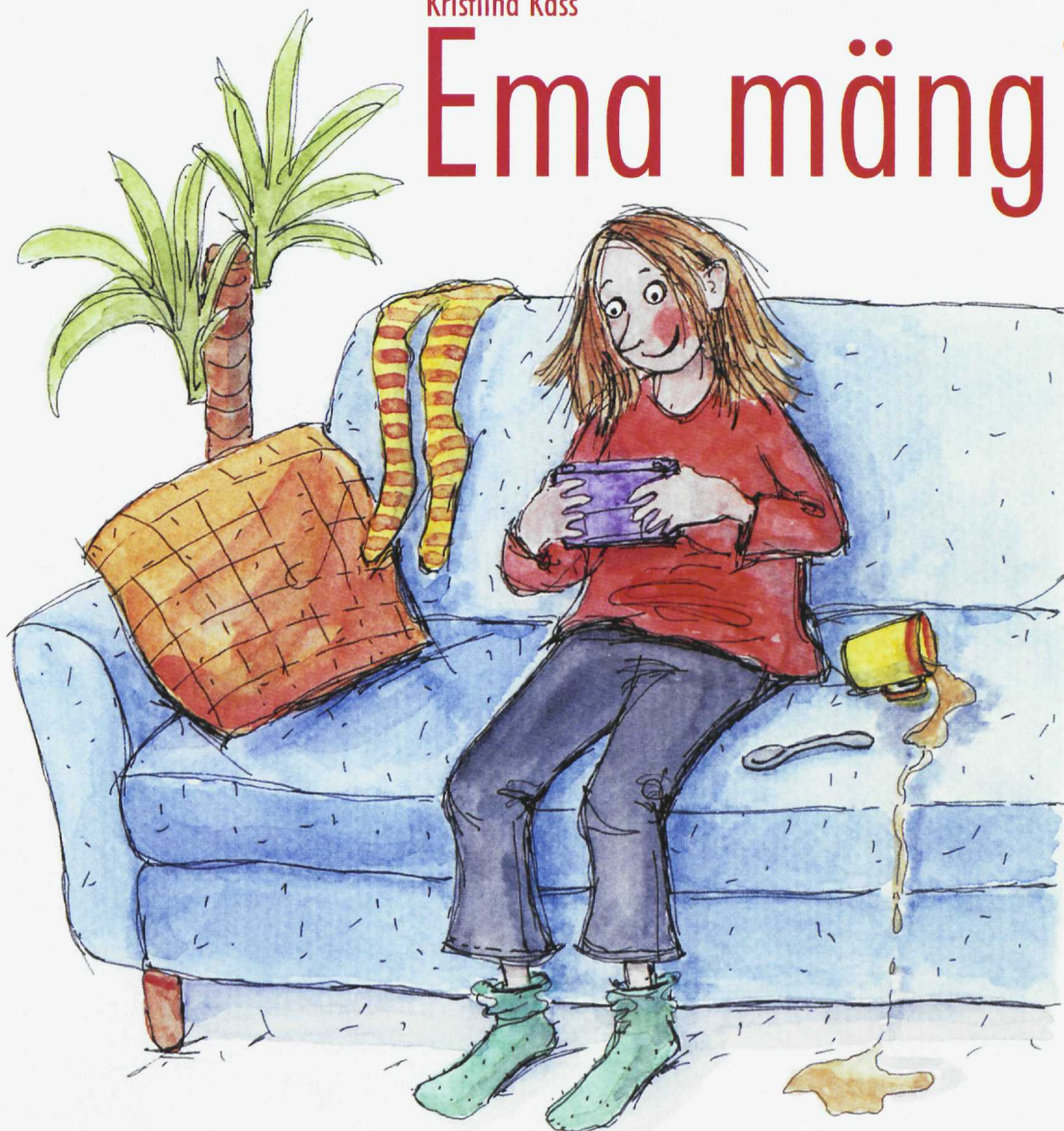
SPORDIARST & HINGETOHTER
JÜRI O.-M. ENNET

STATOIL

Toetame tervet eluviisi

Kristiina Kass

Ema mängib

Pildi tegi Kristiina Kass

“Jälle te mängite?” ohkas ema poest tulles tüdinult. “Kas teil tõesti midagi targemat teha ei ole?” Isa ja Kati istusid kõrvuti diivanil, mõlemal pilk ping-salt teleriekraanil ja sõrmed pigistatud ümber mängukonsooli. Selline pilt hakkas olema emale juba liigagi tuttav. Isa veetis peaaegu kogu oma vaba aja uue mängumasina seltsis ja nüüd oli ka Kati mängutuhinasse sattunud.

“See ONGI targem tegemine,” väitis Kati. “See arendab koordi... koordi...”

“Koordinaatsioonivõimet,” aitas isa. “Sina võiksid ka ju kunagi järele proovida!”

“Mina ei taha küll oma aega mängimise peale raisata,” mühatas ema. “Kes teile siis süüa teeks?”

“Korja need rubiinid sealt vasakult üles!” hüüatas isa hoopis Katile. “Aga hoia end selle kolli eest!”

“Kääk! See on jube!”

Ei kuulanud need kaks enam ema juttu. “Lootusetu!” ohkas ema ja läks kööki kartuleid pesema.

Nädalalõpul tuli Kati tädi poeg Raul külla.

“Jõle äge!” hüüatas ta, nähes nende uut aparati. “Kas ma ka võin proovida?”

Raul oskas hästi mängida. Poisid tihtipeale oskavadki, teadis Kati. Ka tema oleks tahtnud mängust osa võtta, aga isa ja Raul mängisid nüüd kahekesi ja Kati ei mahtunud kaasa lööma.

Õnneks oli Raulil ka väike elektronmäng kaasas. Ta võttis selle püksitaskust välja ja ulatas nüüd Katile.

“Sina võid seda mängida!” lubas ta lahkelt ja jagas Katile juhtnööre.

Taskuelektronmäng oli Kati meelest väga vahva. See oli väike ja armas ja mitu korda huvitavam kui see klotsidega elektronmäng, mille ta oli kolm aastat tagasi turult oma taskuraha eest ostnud.

Kati ei raatsinud kuidagi mängimist pooleli jät-

Ei kuulanud need kaks enam ema juttu.

ta, kuigi tal oli vaja vetsu minna. Tal polnud enam karvavõrdki kahju, et isal ja Raulil ei paistnud olevat kavatsust teda telekamängu mängima kutsuda. Tegelikult oligi selline väike taskumäng parem. Selle võis ju igale poole kaasa võtta.

"Stop!" ütles ema järku karmilt. "Selle aparaadiga sa küll kemmergusse ei lähe!"

"Aga..."

"Ei mingeid agasid! Ma ei taha, et sa seal terve tunni istud! Pealegi, see võib potti kukkuda."

Kati kinnitas, et ei pilla masinat mingil juhul potti, aga ema ei andnud järele.

Veidi hiljem sai Kati ema keelu tõelisele põhjusele jälile. Kui ta oli vetsust tagasi tulnud ja kavatses mängu jätkata, ei olnudki aparaat enam seal, kuhu ta selle oli jättnud. See oli hoopis ema käes. Ema seisis kraanikausi vastu nõjatudes ja nipsutas keskendunult aparadi nuppe.

"Vau!" hüüatas Kati ja tormas elutappa. "Ema mängib geim boid!" teatas ta isale. "Ja ta ei saa sellelt oma silmigi lahti!"

Isa turtsatas üllatunult naerda. "Tohho pele! Ta ei olegi siis ju täiesti lootusetu juhtum!"

Kati läks tagasi kööki ja leidis ema täpselt samast asendist.

"Khöm-khöm!" kõhatas Kati. "Mul oli tegelikult mäng pooleli."

"Vabandust," virgus ema. "Ma ainult natuke proovisin. Nii tore väike riistapuu!"

Ta andis mängu Katile, ehkki veidi vastumeelselt, nagu tüdrukule tundus.

Järsku tuli Katile hea mõte.

"Kas te olete mulle isaga juba nimepäevakingi välja mõelnud?" küsis ta. "Kas ma võiksin geim boi saada?"

Ema muigutas suud. "Kuule, sellised masinad on hirmus kallid," ütles ta. "Teil ju on pealegi juba see telekamäng olemas."

Aga Kati oleks tahnud täitsa oma mängu, sellist, mille võis taskusse pista ja kasvõi pikale autosõidule kaasa võtta. Telekamäng oli isa oma. Kati isegi ei tohtinud seda üksi olles mängida.

"No vaatame," ütles ema. "Võib-olla keegi müüb kasutatud mängu odavalt ära."

"Hurraa!" rõõmustas Kati.

"Aga ainult ühel tingimusel," lisas ema kulmu kergitades. "Sa tohid seda kõige rohkem tund aega päevas mängida! Ja lased mul ka mõnikord proovida, eks!"

"Siin oli juba kaks tingimust!" arvas Kati naeru turtsudes.

Ema kissitas silmi ja tegi kavalat nägu. "Võta või jäta!"

Kati soov läkski täide. Pärast mitut telefonikõnet ja kahte asjatut käiku leiti sobiv taskumäng.

Aga tund mänguuega kulus väga kähku. Nagu teada, tundub tund aega mängimist palju lühemana kui tund hambaarsti toolis

Me peaksime mängu ära peitma, nii et ema seda enam üles ei leia.

istumist. Vähemalt Kati meelest küll.

Katile käis asi peagi natuke närvidele. Eriti see, et kui tema mänguueg oli lõppenud, napsas ema aparadi enda kätte, võttis tugitoolis sisse mugava asendi ja süvenes nuppude klõbistamisele.

Ema oli natuke liigagi innukas. Kati ja isa pidid mõnikord lausa naerda pugistama, nähes, kuidas ema aparadi raevukalt pigistas, end ühele küljele kallutas ja nägu grimassitas. Nimelt plagas ta parajasti koletise eest mine-ma, teadis Kati. Ja siis ei tohtinud ema segada.

"Kuule, kartulid keevad, ole hea, käi vaatamas!" nähvas ta vahel Katile. "Ja kata palun laud ära, mina praegu ei saa, mul on viimane elu käsil!"

Kati pidi siis kahvliga kartuleid torkima ja paluma, et isa kuuma vee potist ära kallaks. Ja taburetile ronima, et ulatuks nõudekapist taldrikuid ja klaase võtma. Ja hüüdma ema vähemalt kolm korda sööma, et toit ära ei jahtuks. Ja ega ema sellegipoollest sõna kuulnud, sest tal oli mäng hirmus põnevas kohas pooleli.

"Me peaksime küll midagi välja mõtlema," ütles isa ühel heal päeval Katile.

"Nii ei või enam edasi elada!"

Kati oli asjaga päri. "Ei või jah. Ema on täitsa sõltlane juba. Me peaksime mängu ära peitma, nii et ema seda enam üles ei leia."

"Ei tea, kas see aitab," arvas isa kulme kortsutades. "Ta võib siis hoopis telekamängu kallale minna!"

Kati ohkas sügavalt. "Sellisel juhul peame me iga päev sinu tehtud toitu sööma."

Ka isa ohkas. "Ja mina ei või vaadata telekast isegi mitte uudeid ega sina lastesaateid!"

Mõlemad olid veidi aega vaht. Aga nende ajud see-eest tegid hoogsalt tööd.

Lõpuks oli isa lahenduse välja mõelnud.

"Me peame selle mängimise üldse ära lõpetama!" teatas ta otsustavalt. "Vähemalt nii kauaks, kuni ema mänguhimu mööda läheb."

See oli Kati meelest päris suur ohver. "Mida me siis teeme, kui isegi telekamängu mängida ei saa?" muretses ta.

"Küll me midagi ikka välja mõtleme," lubas isa. "Lähme näiteks kõik koos loomaaeda või lõbustusparki."

"Lähme jah, see on tore!" oli Kati rõõmsalt nõus.

Kui isa ja Kati oleksid osanud läbi seina näha, oleksid nad märganud ema samal hetkel esikus seisimas ja rahulolevalt naeratamas.

"Lõpuks ometi said nad asjast aru!" ohkas ema kergendusega. Ja hiilis siis kikävarvul kööki õhtusööki valmistama. Spagetit ja hakklihakastet, nende pere lemmikrooga.

Nüüd saate teada, mida võiksite emale kinkida! Arvestada tuleb, missuguse tähemärgi all ta on sündinud!

Tiiu Tallinnast

KINGIHOROSKOOP

JAAR – selle märgi all sündinud emad on temperamentsed ja armastavad tegutseda, seepärast võiks neile kinkida mõne spordivahendi: hantlid või palli või hularõnga. Lillekimp peaks aga olema ilus ning maitsekas – pigem väiksem, kuid mitte iial läbimõtlematult kokku pandud.

SÖNNIST ema tööd ei taha iial lõppeda. Võiksid emadepäevalava salaja koos ülejäänud perega varakult valmis seada, sest muidu asub ema ise ka sel päeval keetma-küpsetama. Kingi talle koos lillekimbuga ka väike vaas, sest neid pole kunagi liiga palju!

KAKSIKUD armastavad pidusid. Soovita emal mõned parimad sõbrad-sõbrannad külla kutsuda ja paku neile siis omatehtud kooki. Kingituseks sobib CD või video, millega ema saaks sõprade ees uhkustada.

VÄHK on loomult romantiline. Võid ema rõõmuks teha väikese näituse tema fotodest, mida oleks ühiselt vahva vaadata. Kingiks sobivad raamatud, aga ära ka lilli unusta! Sinililled, maikel-lukesed – igatahes midagi kevadist!

LOVI on harjunud oma pere eest lõvina võitlema, seepärast võiksid emal sel päeval pikalt puhata lasta. Punased, kollased ja oranžid lilled rõõmustavad ta pilku rohkem kui valged ülased.

NEITSI on suur korraarmastaja ja talle meeldib puhtus. Kodupeo asemel võiksid ta hoopis kohvikusse kutsuda – siis ei ole tal muret selle pärast, et tuba pole küllalt korras. Nartsissid peaksid talle kohe väga meeldima!

KAALUD selle tähemärgi all sündinud emad on suured eneseohverdajad, kodurahu on neile puhkusest tähtsam. Kingi emale uus šampoon või näokreem ja köögimuredest vaba päev. Roosidest on tal palju rõõmu!

SKORPION on pealtnäha küll tõsine ega hooli kiitusest, kuid tegelikult on see talle väga tähtis. Võiksid emale joonistada pildi või kirjutada luuletuse. Lillekimbu asemel sobib ka mõni mõnus toataim, näiteks aaloe või kaktus.

AMBUR on hingelt seikleja ja suur rändur. Vahva, kui saaksid koos emaga korraldada matka või väljasõidu. Kingiks sobib oma kätega korjatud lillekimp ja helikassett või CD.

KALJUKITS ei raatsi enda peale kuigi palju kulutada, seepärast võid teda üllatada mõne väikese ehte – käevõru või prossiga.

Punased või roosad tulbid teeksid emale palju rõõmu!

VEEVALAJA püüab oma lapsi kasvatada arukateks ja iseseisvateks. Ära püüagi kingitust valides tema soove ära aimata, vaid proovi ema rabada sellise kingiga, millest ta unistadagi ei oskaks. Ja lilled säti ekstra lahedaks kimbuks!

KALADE märgi all sündinud on hella hingega, kuigi võivad tunduda üli-praktilisena. Emale valmistaks rõõmu teatri- või kinopilet, kuid ka mõni hea lõhnaga küünal või aroomiõli. Lõhnameel on tal hea, seega sobivad kinkimiseks just need kõige tavalisemad, imelise lõhnaga nartsissid.

Armas Triibu-Liine!

Mul on üks suur mure (ma ei tea nüüd, kui suur see teie jaoks on, aga minu jaoks on see suur). Klassis on üks tüdruk, kes on meil kõige, kõige popim. Ma andsin talle oma välismaalt toodud salmiku, seal on mul juba paljude inimeste salmid ja pildid. Nüüd, kuu aega hiljem, ei taha ta seda mulle kuidagi tagasi anda. Kogu aeg räägib: "Mina ei ole midagi sinu käest saanud!" See salmik on mulle kallis asi ja tahaksin seda ikka tagasi ka saada. Ise ei ole ka nii kurja loomuga, et seda talt nüüd lausa ukse taha nõudma minna. Äkki sina, Triibu-Liine, oskad aidata!?

Terry Tallinnast

Triibu-Liine vastus:

Armas Terry! See on küll paha lugu, kui klassikaaslane teisele lapsele armsa asja lihtsalt endale jätab... Loodetavasti ei kaotanud see tüdruk Sinu salmikut ära, vaid lihtsalt ei viitsi oma kodus ringi vaadata, et seda otsida. Võiksid temaga kõigepealt nelja silma all rääkida, ehk see mõjub? Ja kui muud üle ei jää, siis tuleb Sul vist ikka tema poole koju minna ning ta emaga sel teemal rääkida. Seda on lihtsam teha, kui kutsud mõne teise klassikaaslase kaasa.

Aga mida teie, head lugejad, arvate? Mida peaks Terry ette võtma, et oma salmikut tagasi saada?

Roheline tee teeveele!

Barbie

aikuu kingib meile
rõõmsat rohelust,
lilli, liblikaid,
lõhnu ja värve.

See on nii mõnus aeg, et Barbie 'gi soovitab
kõigil sõpradel vähem tubaste TV-asjadega tegelda ja selle
asemel hoopis õues lõkkele teevee keema panna!

Meie põhjamaine suvi on liiga üürrike selleks,
et seda toas veeta!

Põnev oleks teada, kas ka Sina, hea lugeja, vahel teepidusid või
piknikuid korraldad, nii nagu Barbie seda oma sõpradega teeb?

Joonistage ja kirjutage meile ühest vahvast õuepeost,

ja eriti vahva oleks, kui paneksite paberile ühe laheda
piknikuserviisi – sellise, mis tõstaks piduliste tuju!

Muide, võite leiutada ka papist või plastikust

anumaid, sest 1.maist alates saame poodidesse
tagasi viia kõik seni prügiks peetud plastikust, metallist
ja klaasist joogipakendid, kuhu on villitud vesi,
karastusjoogid, ning selle eest antakse ka tsipa raha!.

Ootame teie piknikuloomingut 5. juuniks!

Parimatele auhinnad RIMONNELT!

Maaletooja: RIMONNE

VALGE ORDU

Valge Kahvi Ordu liikmete jaoks algas järjekordne seiklus siis, kui Kiisu tuli neilt ühes perekondlikumat sorti probleemmis abi paluma. Nimelt olid tema vanemad millegipärast inimesed. Pikemalt mõtlemata nõustusid meie kangelased õnnetule appi tõttama ja juba paari päeva pärast leidsid nad end Põrgu kohal hõljumas. Muidu üksluisele sõidule lisas värvi Maagunimelise koera leidmine täheleatva köögist. Milliised seiklused ootavad Ordu liikmeid Põrgus, ei oska veel keegi ette kujutada.

Laske meid heaga mööda, tegu on salastatud riigiuiesandega.

Või muidu saate lihtsalt peksta!

Tere tulemast alltima. Mind kutsutakse Jannoks ja teda Sandriks. Koos oleme me Põrgu värava valvurid.

Kulla pois, nii lihtsalt need asjad siin ei käi!

Pealegi ei saaks te meist nagunii jagu. Ärge unustage, et meie oleme juba surnud. Selleks aga, et elavad Põrguvärvavatest sisse saaksid peavad nad vastama kolmele, õigupoolest üsna lihtsale küsimusele. Olete valmis? Esiteks: Kuidas saab korralike aukudega sõelaga vett kanda?

Keemia eksamil oli samasugune küsimus! Sõelaga saab kanda jäätunud vett!

Väga hea. Kaks küsimust on jäänud. Kas ma mainisin juba, et kui te valesti vastate, peate surema? Teine küsimus: Mis on ühist ilusal tüdrukul ja hambavalul?

Oh, seda tean ma väga hästi - kumbki neist kahest ei lase magada!

See ei ole võimalik! Jälle õigel Aga viimane, kõige raskem küsimus on veel alles. Valmis? Kolmas küsimus: Miks on merevesi soolane?

Järgneb...

Sinilille silmis särab...

S.-A. Mickelin

S.Kaasik

1.3. Si - ni - lil - le sil - mis sä - rab kau - nis hom - se oo - tus.
2. See, kes kül - vas lil - le - ke - si põõ - sa al - la pei - tu,

5 Tõu - ga - tud talv troo - nit ä - ra, käes on ke - vad - loo - tus.
te ma neid ka tõus - ta kä - sib, ai - tab, et ei hei - tuks.

9 1.2. Nõn - da pal - ju hap - rust, õrn - ust on ses väi - kses lil - les. Kui - das suu - tis tõus - ta

14 3. Käs on ke - vad - loo - tus.
põr - must, pei - tub jõud tal mil - les?

Chords: Eb, Cm, Fm, Bb7, Eb, Cm, Fm, Bb7, Eb, Fm, Bb7, Eb, Fm, Eb/Bb, Bb7, Eb

Tuuli Reinsoo
Milleks õppida õues?

Milleks õppida küll õues,
linnud lakas, põrnik põues,
tallata neid nõmmeradu,
kanda kukil tähesadu,

kulda mummi monoloogi,
sõuda sõnatult piroogi,
hoida tasakaalu rabas,
villpea sabas, jõhvik nabas,

kargest kastest tunda rõõmu,
silmadega võtta sõõmu,
tantsi ´ mudas saati põlvist,
hoides kinni taevavõlvist,

varbad toome õitevahus,
pebred peas ja patsid lahus,
kannas kõdi kõrrevihust,
lendu lasta võilill pihust?

Selleks tuleb õppi ´ õues,
linnud lakas, põrnik põues,
et su elurõõm ei unuks,
kurva kodu võrku ´ i punuks!

Et ei leiaks sind su mure,
metsa mine, käbi pure!
Väike rüblük – rüsi jää
enam õudset und ei näe.

Pilid tegi Kirke

Nüüd on põhjust rõõmustada kõigil Lowry ehk LAURI PIHLAPI fännidel: 10 küsimust saavad kohe vastused!

Fäntastiline!

1. Kui vanalt hakkasid laulma?

Alustasin neljaselt Tallinna Vanalinna Muusikamajas. Tegemist oli sellise laste lauluringiga. Seal sai lauldud päris mitu aastat. N-ö tõsisemalt hakkasin laulmisega tegelema umbes 11-aastasena. Järgides oma eeskujusid, koolitasin ennast ise! Laulsin kõike, mida minu lemmikartistidki. Kui ei tulnud hästi välja, harjutasin niikaua, kui õnnestus! Nõnda tampisin aastaid ja teen seda siiani!

2. Kas oled mõnes teises bändis ka esinenud?

Soul Militias olen olnud peaaegu 5 aastat. Aastate jooksul on tehtud palju erinevaid projekte: Family, White Satin, Koit & The Gang... Igasugust nalja on sõpradega teatud! Soul Militia on aga bänd, kus teen tööpoolest sellist muusikat, mida kõige rohkem armastan – sellist r&b/hip-hop/soulmuusika segu. Hästi vokaalset muusikat...

3. Kuidas sattusid tv saatejuhiks?

Sattusin täiesti juhuslikult. Mingisuguseid katseid ega konkursse ma ei läbinud. Lihtsalt, saate tootmisfirmal võttis minuga ühendust. Olin tänu bändile ja oma tegemistele neile silma jäänud ning nad otsustasid mind saatejuhina proovida! Meie koostöö on sujunud väga hästi! Ztv-d juhtisin 2 hooaega. Vaatame, mida toob tulevik...

4. Millisest ametist väiksesena unistasid?

Eks ma ikka juba väikesest peale teadsin, et minust muusik saab! Juba paar-kolmeaastaselt poosetasin oma mängukitarriga peegli ees ja tagusin oma pottidest-pannidest ehitatud trummikomplekti! Muusika on sündimisest saadik veres.

5. Mis on su lemmikraamat?

Ütlen ausalt, viimaste aastate jooksul olen lugenud vähe. Vähemasti ilukirjandust. Kunagi oli üheks lemmikuks "Ahvide Planeet". Ja lapsena Lindgreni looming. Praegu loen rohkem muusikaga seonduvat materjali: muusika-ajakirju, artistide elulugusid, edetabelite ajalugu jms. See huvitab mind kõige rohkem!

6. Lemmikloom?

Hetkel mul lemmikloomi pole. Kunagi oli mul kass. Tegelikult meeldivad mulle väga koerad. Eks kunagi endale ühe kutsu võtan...

7. Kust tuli nimi Soul Militia?

Algselt oli bändil nimeks 2XL.. Grupp alustas juba 1997. aastal. Otsustasime aga 2002. aasta kevadel, et alustame puhta lehena – uus nimi, esimene stuudioalbum, kindel siht silme ees... SOUL e. hing sümboliseerib hingestatust ning pühendumust. Nõnda me oma muusikat teeme... MILITIA e. armee – eks me olemegi üks väike armee, kes peab enda eest seisma, end kaitsma, siin karmis muusikaäris end maksma panema! Meie nimi on ka emakeelde "tõlgitud" – Hingemiilitsad. Päris lahe või mis?!

8. Kas oled mingit pilli õppinud?

Lastemuusikakoolis sai 8 aastat klaverit õpitud. Mängin siiani. Võiks paremini, aga ega ma usin harjutaja pole ka! Laisk. Aga ajab asja ära.

Lugusid kirjutan ikka klaveri taga – ja kui lugu valmis saab, on ikka hea tunne küll!

9. Kellega koos tahaksid töötada?

Oh, jah! See on hea küsimus. Tuleb pikk vastus. On niivõrd palju andekaid artiste siin maailmas, kellega tahaks mingil viisil koostööd teha... Kui unistada, siis võiksid need olla Sting, Michael Jackson, Stevie Wonder, Boyz II Men – ühed minu paljudest lemmikutest! Aga tulles maapeale tagasi – eks elu näitab, kellega on võimalik koostööd teha. Tahaks töötada paljude erinevate tegijatega. Hip-hop artistide hulgast on olnud au koos musitseerida selliste meestega nagu Chalice ja Cool D. Chalice' iga sai tehtud Soul Militia siiani ainus eestikeelne lugu – "Tõmbab käima". Tulemus on suurepärase! Chalice on väga andekas artist ja lahe inimene, kellega töötaks koos heameelega veel. Cool astus külalisesinejana üles Family plaadil loos "Siis, kui läbi saab päev". Igati lahe! Näiteks, ansamblist Toe Tag, G-Enka on selline mees, kelle tekstid on paganama head ja mees ise kütab neid suust nagu masin! Temaga oleks raudselt võimalik mingi hea supp kokku keeta! Aga jah, artiste on palju – Koit Toome, Vaiko Eplik jne... Miks mitte koos üks lugu teha?! Elame, näeme!

10. Kas Sul on fänniaadress?

Mulle võib kirjutada meiliaadressil: lowry@soulmilitia.com

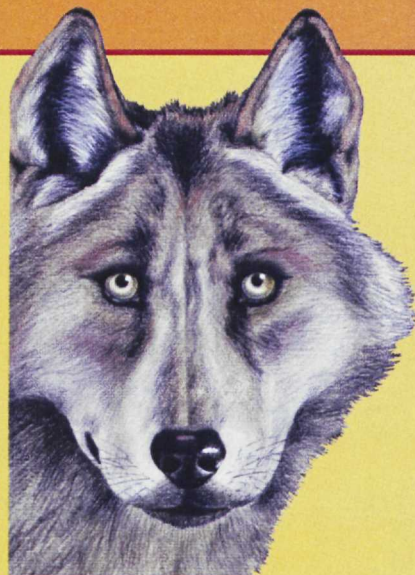
Varsti avatakse ka meie uuendatud kodulehekülj: www.soulmilitia.com ning ka sedakaudu saab minuga suhelda!

Aleksei Turovski

Kes on loomariigis kõige paremad emad?

Emade esivõistlusi pole loomariigis peetud, kuid tegelikult on ema tohutult tähtis kõigi imetajate ja lindude jaoks! Ka krokodillide ja paljude kalade puhul on lood nii, et laste ainsaks kasvatajaks ja lähikondlaseks on ema. Kuid selge see, et hundiema headus on hoopis teistsugune kui kalaema tublidus!

■ Lõhe-ema oma lapsi ära ei tunne!

Lõhe-emad-isad, kes on aastaid meres või ookeanis elanud, kohutuvad siis, kui mõlemad on tagasi oma kodujõe rännanud, ja teevad seal endale umbes meetrise läbimõõduga pesa karestikule, kus vool on tugev ja vesi hapnikurikas. Pesa maskeeritakse väikeste kivikeste ja liivaga. Poegi nad ei kasvata ega kantselda, kuid marjaterakesed kaetakse liiva nagu tekikesega. Isa-ema enam oma lastega ei kohtu ja ega nad üksteist enam ära ei tunne. Lõhevanemate hoolitsus pole sugugi väike – jõe leidmine, koskedest üle hüppamine, pesa tegemine pole kõõmes, vaid võtab lausa tapvalt palju energiat! Lõhepojad, kes lähevad merre, et seal kosuda-kasvada, jätavad tavaliselt meelde oma kodujõe vee maitse ja tulevad täiskasvanutena omakorda samasse jõkke tagasi kudema. Paljud liigid koevad ainult üks kord elus – lapsi võib muidugi tulla lausa mitu tuhat (näiteks turskadel on viljastatud marjaterakesi miljonid), kuid ellu jääb neist tühine osa...

Hoopis teistsugune vanemlik käitumine on liikidel, kellel on vähe lapsi, kuid see annab võimaluse iga lapsega mitukümmend korda põhjalikumalt tegelda. Näiteks mesilaste ja sipelgate emade, tulevaste kuningannade hoolitsus oma järeltulijate eest on väga suur. Nii imelikult kui see ka ei kõla: ka paljude lutikaliikide emad kaitsevad oma poegi väga suure hoolega – ämblikute eest peidavad nad pojakesed enda alla ja hoiavad neid lausa oma elu hinnaga. Sama teevad oma järeltulijatega ka ämblikud ja skorpionid: emaskorpion võtab pojakesed oma selga ja sõidutab neid nagu koolibuss. Kui lapsed tahavad süüa, siis ta peatub ja lubab neil maha ronida, seejärel viiakse nad seljas teise kohta, kus leitakse jälle midagi maitsvat hamba alla. Kogu selle aja jooksul ei söö ema ise mitte midagi.

Troopika magevees elavate tsihiidi nimelistel kaladel on selliseid liike, kelle emad hoiavad viljastatud marjateri suus – neid on enamasti paarkümmend tükki, sest ega suhu ju väga palju mahu. Ema liigutab ettevaatlikult keelega pidevalt marjateri, et need ei kleepuks kokku ja et neil oleks hea hingata. Kõik kalad tõmbavad värsket vett suhu ja lasevad seda läbi lõpuskaante välja, nii et marjaterad tunnevad end emme suus mõnusasti nagu värsket veega karestikus.

■ Alligaatoriema hoolitseb laste eest, ise ivakestki söömata

Väga häid emasid on ka roomajate seas: alligaatorid, kaimanid ja krokodillid teevad oma lastele n-ö veealuse mööbliga basseine või veeaedu, kuhu pojakesed siis suus viiakse. Roomajate pesades peab mullaga kaetud munadele pidevalt õhk ligi pääsema ning seega peab kate olema kogu aeg

parajalt kohev. 4 kuud valvab alligaator hoolega oma pesa, sealjuures püüdlikult reguleerides pesas olevat temperatuuri, et see oleks 31 – 32 kraadi. Kui on väga umbne ja palav, siis jookseb ema kiiresti-kiiresti jõkke, teeb end märjaks ning lippab siis tagasi ja heidab munadele, neid oma kehaga jahutades. Sel ajal ei söö alligaatoriema ise mitte terakestki, ning selline tühja-kõhu-periood kestab tal kuni 2 aastat! Kui pojakesed on munadest koorunud, siis viib ta nad jõkke või basseini ja valvab neid seal aastakese. Alligaator ei hakka, muide, üldse laste muretsemisele mõtlema, kui ta kehas pole küllaldaselt varusid, et niiviisi söömata vastu pidada.

Krokodillipojad teevad munast välja tulles väikeste kutsude häält: nāhv-nāhv-nāhv! (Muide, suured krokodillid mõirgavad päris kohutava häälega – nendest võimsamini mõirgavad veel ainult möira-ahv ja elevant. Isegi lõvi ei tee nii kohutavat häält.) Kui lapsed siis klähvides munast on koorunud, võtab ema nad suhu ja keerab keelega veel nende küljest lahti munakoored, mis on väga kõvad ega taha väikeste krokodillide ümbert eemalduda. Neid oskab ta nii osavasti ja õrnasti suruda oma hirmsate hammaste vastu, et lapsukesed ei saa üldse viga. Seejärel viib ta lapsed oma suus nagu tohtus kohvrts basseini, mille ta valmistas juba aasta või kaks enne laste koorumist. Ainult toitu ta oma lastele ei too.

Mii mõnigi kala toidab oma lapsi koi-piimataolise massiga, mille tükikesed kasvavad ema või isa kehale piimanäärmetest. See on eriline lima, mille suunas on vanaema kehale "joonistatud" peened nooled nagu teeviidad. Üks sellistest kaladest on näiteks sõõrahv ehk diskus.

■ Linnud ja imetajad hoiavad lapsukesti soojas

Kõige põhjalikum, kõige peenem ja mitmekesisem loimetishoole (ehk vanemlik käitumine) on püsisoojuslastel, kellel on võime hoida oma kehatemperatuuri kõige soodsama soojuse juures. Inimesel on see 36,6 kraadi, koolibril aga 39, 9. Kassi kehatemperatuur on veidi alla 38 kraadi ja koeral 37 kraadi ümber. Sellistel liikidel pole teist võimalust, nad peavad oma järeltulijate eest väga mitmekesiselt hoolitsema: neid soojendama, kaitsma ja toitma. Oluline on leida ka koht, kus lapsukestel on ohutu kasvada. Nendeks liikideks on linnud ja imetajad. Kõik linnud munevad ja peavad oma mune hauduma, milleks on vaja pesa.

Linnuema on hõivatud – eriti külmadel kevadõhtutel – oma munade soojendamiseks, ta peab olema neile suureks soojaks tekiks, ning alligaatoriemme moodi näljas elada ta ei saa, sest vajab ise toitu, et oma ihusoojust hoida. Reeglina tegeleb siis toiduotsimisega isa. Sellised on kõik röövlinnud: kotkad, kullid, harksabad ja viud. Nende ema on isast suurem: tiibadest on tal võimas katus ning ise on ta soe nagu ahi. Isased on väiksemad, sest neil on vaja liikuda ja valvata. Röövlindudel on isa- ja emalinnud väliselt sarnased, kuid kanaliste isalindudel on silmatorkavam välimus. Kukk peab olema silmatorkav ka selleks, et kanad võiksid neid kaugelt märgata ja muretu oma poegadega tegelda. Emad on enamasti kaitsevõimega – maa või sambla karva, et nad silma ei paistaks.

■ Emad on parimad pedagoogid

Pojad ei vaja ainult toitu ja valvet, vaid ka harimist. Mida raskem on ühe või teise liigi elu, seda enam vajavad nende lapsed õpetust. Sellega tegeleb enamasti just ema. Isadki õpetavad, kuid peamised pedagoogid on loomariigis emad. Tiigrid, jääkarud, hüäänid ja hundid on emadena ääretult head kasvatajad. Mowgli-lugusid, kus hunt võtab "inimesekutsika" oma hoolde, on maailmas tõepoolest ka päriselt juhtunud! Öeldakse, et hunt pesa ümber ei murra – see on absoluutselt õige: laste läheduses ei tohi teha lärmi, seal ei tohi olla verejälgi mitte ainult kodurahu huvides, vaid ka selleks, et vaenlased pesa ei avastaks.

Huntidel puudub selline asi nagu karistus: ema keelab oma lapsi väga õrnalt ja ettevaatlikult. Ka isa- ja "onu-hundid" pahandavad vahel kutsikatega: nad võivad näiteks hundipojakese käpaga ümber pai-

sata, kui laps roomab ohtliku paiga poole, kuid ainult emad oskavad lapsi hellasti hambusse võttes õigesse kohta transportida. Laste turvalisse kohta toomise instinkt on ka vetelpäästekoera töövõtete aluseks: ka tema oskab väga õrnalt uppuga käe oma lõugade vahele võtta ja ta kaldale vedada.

Talviseks jahijuhiks on targad vanemad emahundid, kes oskavad noori läbematuid hundipoisse tagasi hoida, kui need tahavad näiteks põtra nähes seda kohe rünnata. Puhunud suur põder on aga kogenematute noorte huntide jaoks äärmiselt ohtlik.

■ Kas loomaemad oskavad lapsi ka kiita?

Jah, muidugi – loomalapsi premeeritakse hea toiduga ja ka hellitava lakkumisega. Kui laps teeb midagi head, siis reeglina pole loomaemal ju kuskilt kommi võtta, kuid mida ühel emmel ikka on kaasas, see on pai – kas nina või käpaga tehtav silitus.

Ahvid on aga eriti agarad oma lapsi paitama. Nii pai kui ka musi on aga algselt seotud just puhtusega: silumise ja lakkumisega hoitakse oma mudilased korralikult puhtana ninaotsast kuni sabaaluseni, ja see on loomabeebi ellujäämiseks väga tähtis. Ka silmad ja kõrvad tuleb alati väga puhtaks pesta! Loomaema keel on kare nagu massaažihari, kuid nende lastel on küllalt paks karvastik ja nahk, et mitte haiget saada. Kindlasti olete näinud, kuidas koera- ja kassimamad oma lapsi mitu korda päevas põhjalikult puhtaks lakuvad!

Kabjalised ja sõralised ei teevad sa-

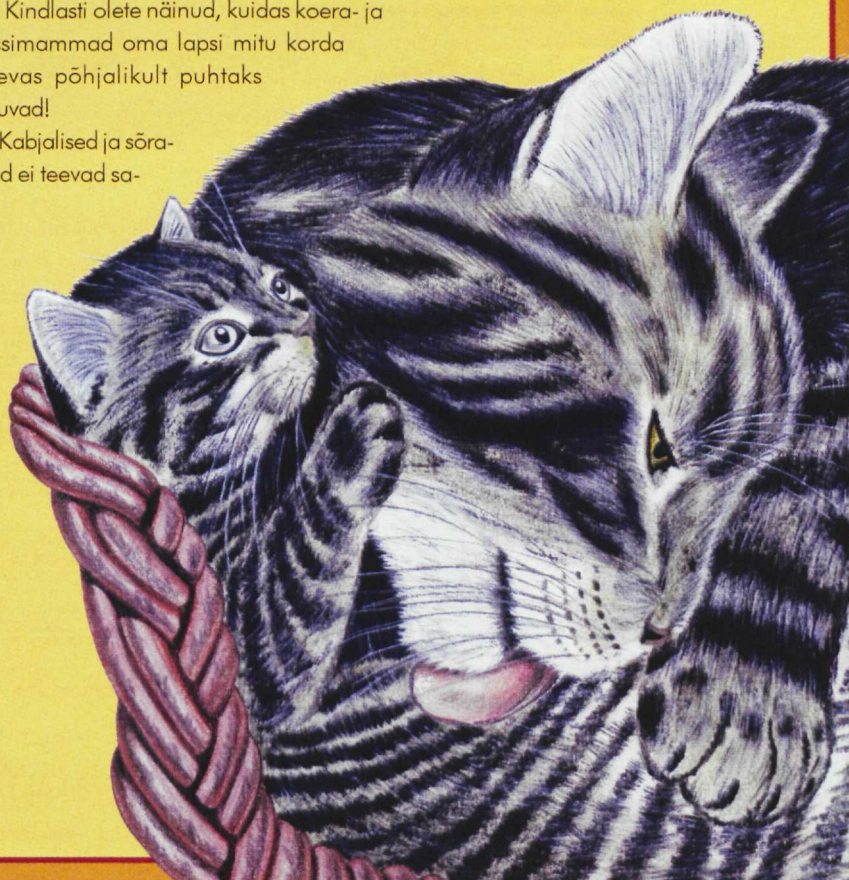
ma tööd reeglina huulte ja hammastega.

Ahvidelgi teenivad puhastamise eesmärki nii keel, hambad kui ka huuled, kuid nendel on juba ka üsnagi inimlikud käed. Koerlastega võrreldes kasutavad aga ahvid keelt pesukäsnana palju vähem. Esikloomadel pole keel ka nii pikk ja paindlik kui koerlastel, teiseks pole nende süljes kuigi palju haigustekitajate tõrjevahendeid, antibiootikume, millega näiteks koerlased hiilgavad.

Kuid inimeste reaktsioon meenutab mõnikord siiski koerlaste käitumist: kui oled kogemata näppu kriimustanud, siis pistad kriimulise sõrmeotsa kohemaid oma suhu. Mudilane, kes on laua vastu joostes endale muhu pähe kukkunud, tahab, et ema talle haige koha peale puhuks või musi annaks – seda, et ema muhu keelega üle limpsaks, ta ei taha. Puhtus on teadagi ka meie jaoks tähtis asi, kuid nimestel on õnneks olemas vannid ja kraanivesi ning inim-emad oma beebide pesemiseks keelt ei kasuta.

Peale nina, käpa või koonuga tehtava pai on emmedel veel üks kiiduvahend: mäng. Et koer õpiks korralikult käituma, siis tee talle pai ja mängi temaga iga kord, kui ta on midagi õigesti teinud.

Järgneb

“KAASANI TÄHT” kutsub lugema

Neile, kel telliskivipaksusi raamatuid vaadates juuksed püsti tõusevad ja silmad kipuvad juba enne kaane alla kaemist kinni vajuma, soovitame kätte võtta inglise kirjaniku **Eva Ibbotsoni** “Kaasani täht”. See lugu peaks sobima nii tüdrukutele kui ka poistele – raamat seiklusrikas, kuid samas on selles palju ilusaid tundeid ja parasjagu ka lahedat huumorit.

Lugu saab alguse Viinist, mis on teatavasti Austria pealinn – “Kaasani tähe” tegevuse toimumise ajal oli tegemist veel Austria-Ungari keisririigiga, mida valitses kuulus Franz Joseph. Ajaloo- raamatutest oleme näinud tema sõjaka põskhabemega pilti, kuid Ibbotson teab keisri kohta hoopis teistmoodi asju:

“Kuna ta oli nii vana, juhtus temaga inetuid asju. Väikesed tüdrukud kinkisid talle lillekimpe, ja kui ta neid vastu võtma kummardus, jäi ta selg kangeks ning tema adjutantid pidid tulema ja ta sirgeks tõmbama. Või tegid Viini koolilapsed roosast krepp-paberist südameid ja viskasid neid tema poole, kui ta mööda sõitis, ja need läksid talle vuntsidesse ja ninna ning ajasid ta aevastama.”

Kuid peategelaseks pole mitte keiser, vaid tüdruk, kelle kaks teenijannat kord imikuna kirikust leidsid ja kellele nad andsid nimeks Annika. Kolm pro-

Franz Joseph

Võid ju arvata, et kui raamatu alguses on tegemist leidlapsega, siis ei saa olla tegemist tavalise looga.

fessorit, kelle juurde teenijannad leidlapse viisid, olid küll algul lapse majjavõtmisele väga vastu, kuid hiljem kiindusid temasse nagu oma tütrusse.

Kokapiiga Ellie aga otsustab Annikast teha Viini kõige paremini õpetatud lapse.

“Ja nii läkski. Seitsmaastasena oskas Annika küpsetada ja glasuurida kolmekihilist šokolaadikooki ning praadi lauale tuua. Üheksasena lõikas ta kurke nii õhukeselt, et läbi viilude sai ajalehte lugeda, ja kui ta turule saadeti, tõid putkapidajad välja oma parimad puu- ja kõögiviljad, sest see tüdrukutirts oli oma kullisilmade poolest kuulus. Sigrid õpetas talle, kuidas puhastada parkettpõrandaid, liiveldes neist üle jalgade külge seotud harjadega, ja kuidas hõbedat puhastada ja kuidas heegeldada ja kududa ja õmmelda – ja mõlemalt naiselt õppis ta, et töö on asi, mis tuleb ära teha, ja sellel, mida sa tunned, pole sellega midagi pistmist.

Aga ei Ellie ega ka Sigrid õpetanud last unistama. Võime varjuda omaenda pähe pidi tulema tundmatutelt vanematelt, kes olid ta maha jätnud.”

Kuigi Annika päevad olid tööd-tegemist täis, jäi tal unistamiseks ikkagi aega.

Professorite peres oleks ta end päris hästi tundnud, kui poleks olnud naabritüdrukut, rikast ja hellitatud Loremariet, kellele pakkus erilist mõnu Annikale ta vaesust nina alla hõõruda. Kuid siis äkki muutus öel naabritüdruk erakordselt lahkeks ja sõbralikuks.

“Aga alles siis, kui Loremarie leidis Annika purskkaevuäärisele nõjatumas ja kuldkalade jaoks vette leiba pudistamas, selgus tema sõbralikkuse põhjus. Ta tahtis Annikalt midagi ja seda ei oleks Annika kuidagi oodata osanud.

“Sa tead, et sa oled vaene,” alustas ta, “oled ju?”

Annika kehitas õlgu. Ta oli kuldkalade pärast mures – ühel neist oli lõpustel seen – ja oleks olnud mõnus Loremariet lüüa, aga kodus tuli alati pahandus, kui ta kedagi lõi.

“Nii et kas sa tahaks raha teenida?” jätkas Loremarie, vaadates üle öla oma maja akende poole, nagu sooviks ta veenduda, et ema ei näe.

Annika murendas viimase leiva vette.

“Kui palju raha?”

“Päris palju. Kaksikümmend kreutzerit. Iga kord, kui sa lähed.”

“Kuhu ma iga kord lähen?”

Loremarie vaatas jälle kartlikult ringi. “Lähed ja loed minu vanatädile. Istud tema juures. Ma peaksin igal pärastlõunal pool tundi seda tegema. Arst ütles mu emale, et ta on üksildane – see vanaeit. Aga ma ei suuda. Ma korra proovisin ja see oli kohutav. Ta ilastab ja ta pea tudiseb ja ta jääb äkki magama ja tal kukub suu lahti.” Loremarie judises. “Mul läks sellest süda pahaks.”

“Jah, aga kuidas ma seda sinu asemel teeksin? Su ema saaks aru.”

“Ei saa. Ma lähen üles tee ja õhtusöögi vahel, kui ta puhkab. Isegi kui ta saaks, poleks tal ilmselt sellest midagi, kuni see vanaeide vait peab. See arst on meie vastu vastik. Ta ütleb, et meie jääme ka ühel päeval vanaks ja me peaksime tema vastu kenad olema...”

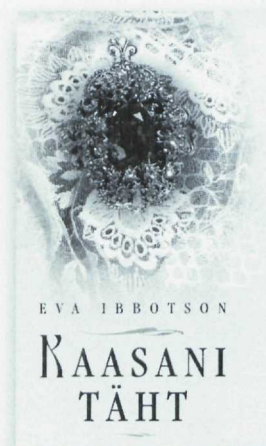
Sellest, et Annika Loremarie pakkumise vastu võttis, hakkab aga hargnema põnev ja salapärane lugu, kus on mängus hinnalised kalliskivid, palju põnevust ja hulgaliselt kõrgest soost tegelasi.

Võid ju arvata, et kui raamatu alguses on tegemist leidlapsega, siis ei saa olla tegemist tavalise looga: see, mis toimub, on seda võrd põnev, et sa ei saa arugi, kui oled paraja telliskivi paksuse teose otsast lõpuni läbi lugenud.

Kaasani täht pole aga mingi taevakeha, vaid hoopis haruldane smaragd.

Kuidas Annika selle smaragdiga kokku puutub, seda loe juba raamatust!

“Kaasani tähe” on tõlkinud Liisi Ojamaa ja välja andis selle kirjastus Varrak.

Fotod: Ülo Josing

Suntribe on pop!

■ Kui raske on saada lauljaks?

Minu jaoks tähendab "lauljaks" olemine midagi suurt ja tähtsat. Laulja peab olema nii südames kui ka hinges selle asja juures, mida ta teeb. Tal peab olema kuhjaga kogemusi ja loomulikult väga hea hääl. Ma arvan, et selleks ÕIGEKS lauljaks on väga raske saada ja tee selleni on pikk. Mina pole kohe kindlasti veel laulja.

■ Kuidas fännidega toime tuleb?

Anname autogramme, vastame küsimustele, kui on soovi. Tuleb ka ette telefonikõnesid, kui väikesed fännid tahavad tervitada. Aga ega neid fänne nii palju polegi, et nendega peaks kuidagimoodi toime tulema. Mõned meilid ja telefonikõned jäävad vastamata küll ajapuuduse, mitte soovimatuse pärast.

■ Kas närveerid ka (Eurovisiooni pärast)?

Praegu veel ei närveeri. Mind hoiab rahulikuna tunne, et laval on minu kõrval veel neli tydrukut, kes kõik toetavad teineteist. Aga eks see ole ka hetke tunne. Kes teab, võib olla on pärast on nii, et Kiiemis lavale minnes kukun hirmust kokku.

■ Mis on olnud kõige armsam kommentaar vms asi fännilt?

Sõbranna ütles, et kui ta kuulis mind laulmas, siis tal tekkisid külmavärinad. See on kõige ilusam kommentaar, mis kunagi öeldud on.

■ Kõige kenam fännileht mis Sulle või Suntribe'ile pühendatud?

Ma arvan, et kõik fännilehed, mis on mulle või Suntribe'ile pühendatud, on kenad, sest eks kõik ole kõvasti vaeva näinud neid valmistades ja materjali otsides.

■ Suurim fänn?

Ema, isa, vend, vanaema ja vanaisa.

Esimesel koolipäeval peale Eesti Eurovisiooni võitu oli küll palju pisikesi kooliõdesid ja koolivendi, kes küsisid autogramme.

Tallinnas Downtown Studios.

■ Mida soovid fännidele?

Uskuge iseendasse. Tegelege sellega, millega teile meeldib tegelda kõige rohkem ja mida te oskate, arendage endid ja siis lähevadki soovid täide.

■ Kuidas õpetajad sellesse suhtuvad, et puudud palju?

Õpetajad on väga mõistvad ja toredad. Kui näitad ise initsiatiivi üles tööde järeletegemise suhtes, siis ei suhtu keegi sinusse halvasti ega heida väga seda ette, et nii palju puudun. Ja kuna mul on kõik hinnetega korrast, siis ei ole õpetajatel ka põhjust minusse ja mu tegemistesse halvasti suhtuda. Pigem nad ikka toetavad mind.

■ Kuidas Sven Lõhmusega läbi saate?

Väga hästi. Koostöö vajabki head läbisaamist.

■ Kuidas koolis õpilased on? Kas küsivad palju autogramme?

Esimesel koolipäeval peale Eesti Eurovisiooni võitu oli küll palju pisikesi kooliõdesid ja koolivendi, kes küsisid autogramme. Nüüdseks on asi maha rahunemas.

Küsimused: Lisa ja www.suntribe.net.ms

■ Kus saaks teilt autogramme?

Autogrammi saab meilt siis, kui satute meile peale kuskil peale – või ka posti teel.

■ Kuidas saate üksteisega läbi?

Väga hästi saame omavahel läbi. Kuigi oleme väga erinevad, hoiame kokku – ja ega me muidu ei suudakski endast parimat anda, kui ei oleks ühtehoidmistunnet.

■ Mis on teie lemmiklaul?

Sellele küsimusele ma ei oska vastata, sest meil pole ühtset lemmiklugu ja kõigil on erinev muusikamaitse. Seda ma võin öelda, et minu lemmiklugu on Dianne Reeves'i esituses "Summertime" ja Nina Simone'i esituses "Feelin' Good".

■ Kui kuhugi avalikku kohta lähete (nt Viru Keskusesse), tõmbate mütsi ka silmile, et fännid pikali ei jookseks?

Ei. Ja üldiselt ma ei kanna mütsi. Me ei ole nii kuulsad, et selliseid kardinaalseid võtteid peaksime kasutama.

■ Millises studios te oma laule lindistate?

Triibu-Liine küsimustele vastab ERIKA LAIDLA Tartust

Erika kirjalapsena.

■ Erika, olid koos õe Katriniga väga aktiivne ja laia silmaringiga kirjutaja-joonistaja, kes võttis peaaegu kõigist võistlustest osa. Kui vanalt sa meie kirjasaatjaks hakkasid?

Heale Lapsele hakkasin kirjutama 9-10-aastaselt, täpselt ei mäleta.

Kirutasin hirmujutte, mida oli iseenesest päris põnev välja mõelda. Ükskord tuli kirjutada oma kaisloomast ja mina võtsin aluseks

oma lemmikelevandi Londonu. Jutt isegi avaldati! Alati oli hea näha enda kirjutisi ja pilte ajakirjas. Tekib kohe tunne, et olen kuulus!

Kõige meelsamini võtsin osa võistlustest, kus oli võimalik võita Matteli auhindu ehk siis Barbie'sid, ponisid ning sedasorti põnevat ja kallist kraami. Kord saime õega Barbie ehetekomplekti, teinekord virsikulõhnalise Barbie-nuku. Küll oli hea meel on nime võitjate seast lugeda, ausalt!

■ Kas oled ka praegu sama tragi võistleja ja mängija?

Praegu ei jää nukkudega mängimiseks aega. Käin nimelt 10. klassis ja elu keerleb õppimise ümber. Kaks korda nädalas laulan neidudekooris Kurekell, millega saavu-

tasime hiljuti Naislauluseltsi poolt korraldatud üle-eestisel konkursil 2. koha. Nii et tasub vaeva näha, sest töö teeb tugevaks!

Koolielu õnneks üle pea ei kasva, sest olen seda sorti, kes alati kõik õigel ajal ära teeb ja õpib. Uskuge mind, nii on lihtsam!

Tegelikult elan tavalist koolilapse elu, meeldib aeroobikat teha. Käin teatris, harvem kontsertidel (hiljuti Genialistid Tartu Üliõpilasmajas).

■ Kelleks tahtsid väikesena saada ja mis mõlgub mõttes praegu?

Miskipärast arvasin, et poemüüja võib kõike oma kauplusest tasuta võtta ja sellepärast oli kindel soov saada müüjaks. Praegu õpin reaalklassis, kuid ega mul veel olegi päris kindlat eesmärki, kelleks saada.

■ Kas kirjutad veel ka vürse?

Luuletuste välja mõtlemise asemel võiksin praegu kergema vaevaga võiksin kirjutada tsütoplasma-võrgustikust.;

Aga mäletan, et tänu Heale Lapsele sain korraga mitukümmend kirjasõpra. See oli tore aeg! Nüüd kirjutatakse veel vaid ühega ja sedagi paari kuu tagant... Siiski andis see hobi hea kogemuse, sest avardas silmaringi ja parandas käekirja. Praegused hobia on mul koorilaul, klaverimäng, aeroobika, jalgrattasõit ning päevitamine.

Igatahes on ajakirjaga seoses ainult head mälestused ja virm Häid Lapsi seisab praegu korralikult riulis.

Erika Laidla Tartust

Ja praegu koos koer Täpsikuga.

CITY

7246

Usinad LEGO töömehed on hoos!
Kaevanda maaki ja paranda
maad koos nendega!
Abiks on Sulle suurepärased
kraanad ja kopad!
Uus maavara igas mängus!

7243

7249

7248

Mitu töömeest leiad pildilt kokku?

Õige vastus tahista ristiga

5. 7. 9.

Vastus saada hiljemalt
5. juuniks aadressil:
Hea Laps, Harju 1, 10146 Tallinn

Nimi: _____

Adress: _____

**NB! Kõikide vastanute vahel
loositakse juunis 2005
välja reis Legolandi!!!
Osale kindlasti!**

PE^B
2 1378 2005,5
born®

BABY born® ja on palju lõbusam!

Kuna kätte on jõudnud päikeseline kevad, saad sa oma mängumaailma tuua õue. Kui sa teed põnevaid jalgrattamatku või võtad rannas päikest, muutub see tegevus palju vahvumaks, kui sa võtad endaga kaasa oma lemmiku...BABY born® nuku!

www.zapf-creation.com

Zapf
creation®